פולע טאבעלע פון דער מלוכה-לאטעריע זעה זייט 3.

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראשען — היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 271 | Łódź, Wtorek, 22 listopada 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, כ״ג מרחשון תרצ״ג | № 271

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

הינדענבורג און היטלער האבען נעכטען געפיהרט אונטערהאנדלונגען

היטלערס שריפטליכע תשובה אויף פרעזידענט הינדענבורגס בעדינגונגען — די שוועריגקייטען ביים שאפען די נייע דייטשע רעגירונג

בערלין, 21 (ספ. טעל.)

זונטאג אוונד האט דער מלוכה-סעקרעטאר מייסנער בעזוכט היטלערן אין האטעל „קייזערהאף".

דער דאזיגער וויזיט האט געהאט דעם ציל זיך צו פארשטענדיגען מיט היטלערן וועגען א נייע אודיענץ ביים פרעזידענט הינדענבורג.

אין דער פרעסע האבען זיך בעוויזען אינפארמאציעס, אז הינדענבורג וואלט גערן געוואלט איבערגעבען היטלערן די מיסיע צו שאפען א נייעם קאבינעט אויף פאלגענדע בעדינגונגען: 1) פערזיכערן דער רעגירונג א מעהרהייט אין פארלאמענט; 2) לאזען אויף זייערע אמטען די מיניסטארען פון רייכסוועהר און אויסערן, שלייכער און נויראט, און 3) שונען די ווירטשאפטליכע דעקרעטען פון דער פאפען-רעגירונג.

בערלין, 21 (ספ. טעל.)

וועגען די אונטערהאנדלונגען וואס ווערען געפיהרט דורכן רייכסטאג-פרעזידענט געהרינג מיט די אנפיהרער פון די ריכטונגען, ברענגט די ביורא קאנטי א קאמוניקאט פון די מאסגעבענדע נאציאנאל-סאציאליסטישע קרייזען. אין קאמוניקאט ווערט פעסטגעשטעלט, אז געהרינג האט איינגעלאדענט נישט נאר דעם צענטרום און די דייטש-נאציאנאלע, נאר אויך די דייטשע פאלקס-פארטיי אזוי, אז עס וועלען אויך פארקומען קאנפערענצען מיט די ביידע ריכטונגען.

די נאציאנאל-סאציאליסטען זענען גרייט איבערצונעהמען די מיסיע פון שאפען א קאבינעט, אויב הינדענבורג וועט זיי איבערגעבען די אנפיהרונג, אדער וועט איבערגעבען היטלערן געהעריגע פולמאכטען.

ביז איצט זענען אזעלכע פולמאכטען נישט נעגעבען געווארען, דעריבער ווערען די אונטערהאנדלונגען וועגען שאפען א קאבינעט, נישט געפיהרט דורך היטלערן.

בערלין, 21 (ספ. טעל.)

היינט 10,30 פריה האט פרעזידענט הינדענבורג קאנפערירט מיט היטלערן. די קאנפערענץ האט געדויערט 20 מינוט.

הינדענבורג האט זיך געווענדעט צו היטלערן מיט דער פראגע, צי ער קאן זיך אונטערנעהמען צו שאפען די נייע רעגירונג, געשטיצט אויף א מעהרהייט אין פארלאמענט מיט א פעסטגעשטעלטען פראגראם.

היטלער האט צוגעזאגט צו געבען א תשובה נאכמיטאג.

בערלין, 21 (ספ. טעל.)

היטלער האט ערקלערט הינדענבורג'ן, אז זיין ריכטונג איז גרייט מיטצואורבייטען נאר מיט אזא רעגירונג ביי וועלכע עס וועט שטעהען בראש היטלער.

בערלין, 21 (ספעצ.)

היטלער'ס תשובה אויף הינדענבורג'ס בעדינגונגען איז נעכטען אוונד אבגעגעבען געווארען שריפטליך דורכ'ן רייכסטאג-פרעזידענט געהרינג.

דער קאמוניקאט פון דער היטלער-פארטיי איז מודיע, אז די תשובה ענטהאלט א רייה פראגען.

אין די היטלערישע קרייזען דערווארט מען א לעזונג פון דער פראגע אין משך פון היינטיגען טאג.

אין די פאליטישע קרייזען האט מען דעם דאזיגען קאמוניקאט אויפגענומען מיט פעסימיסטישע אויסזיכטען בנוגע דער מעגליכקייט, אז היטלער זאל שאפען די נייע רעגירונג.

זיין טאקטיק בעטראכט מען אלס געוועהנליך שפיל אויף אבשלעפען.

ערב א רעגירונגס-קריזיס אין פראנקרייך

פאריז, 21 (ספ. טעל.)

אין די פארלאמענט-קולוארען הערשט א שטימונג פון ערב א רעגירונגס-קריזיס. מען שמועסט, אז בעת די בודזשעט-דעבאטען וועט העריא נישט קאנען בעווייזען זיך צו דערהאלטען ביים רודער פון דער רעגירונג.

לעאן בלום זאל ביים דאזיגען קריזיס שפילען די הויפט-ראלע.

„לינת-הצדק" לאדז צעגעלניאנא 17

פיזיקאליש דער טעראפישער קאבינעט

איז טעגליך טעטיג פון 11–1 און 4–6 אוונד און געפינט זיך אונטער'ן אויפזיכט פון א דאקטאר-ספעציאליסט. קווארץ-לאמפען, דיאטערמיע, סאלוקס, עלעקטרישע בעדער.

די נייע טאנץ-שולע פון ב. ליבאוויטש

פאלודניאווא 36

הויבט אן א נייעם קורס, אבער נאר מיט יודישע געזעלשאפט לאנג און קורץ-געקליידעטע.

איינשרייבונגען פון שילערינס און שילער קומען פאר טעגליך פון 7 ביז 10 אוונד. שבת און זונטאג פון 11 פריה ביז 10 אוונד.

מיט אכטונג

דיפלאמירטער טאנץ-לעהרער

ב. ליבאוויטש.

פאר גאלד, ביזשוטעריע און לאמבארד-קוויטעם צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא, פיעטריקאווער 7

Dr. Wajnberg

ספעצ. פון הארץ-און לונגען-קראנקהייטען

ציגעל-גאס 11. טעל. 126 02

נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–4 און 8–9 אוונד

רעשטען-

לאדז, נאוואמיעסקא 5

פראנט, 2-טער שטאק

פערשידענע קאמגארנס ביליצער, טאמאשאווער און לאדזער

אויף אנציגער און פאלטענס

ווי אויך די מאדערנסטע דאמען-שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערצייגט אייך, ביי

SZCZĘSLIWY

געדענקט נאר

אין פראנט, II שטאק

פאלקס-אוניווערזיטעט

ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין לאדז.

היינט, דינסטאג, ד. 22/11, 8.30 אוועגד

אין לאקאל פון דער ציוניסט. ארג. שרודמיעסקא 29

פארלעזונג (אין דער פוילישער שפראך)

אויף ד. ט.: סט. וויספיאנסקי'ס ווערק „די חתונה"

(צוליב'ן 25-טען יאהר-טאג נאכ'ן טויט פון דיכטער)

פרעלעגענט: ד״ר וו. פאללעס.

די נאהענטסטע פארלעזונג:

שבת, 26/11, י. קעגלסון איבער היינע, זיין תקופה און ווערק

Dr. Schweig

זאוואדזקא 6, טעל. 215-01

צוריקגעקעהרט

וויכטיג נייעס פאר מחותנים!

אויב איהר האלט ביי חתונה מאכען אייערע קינדער. אזוי געהט נישט דינגען פריהער קיין זאל ביז איהר וועט נישט קומען צו ערשט זעהען דעם פריש ערשטקלאסיגען רעמאנטירטען

ווארשאווער זאל, פאלודניאווא 36

וועלכער איז געווארען איינגעארדענט ספעציעל אויף חתונות און חינוך'ס און אויף פערשידענע פערוויילונגען אדער אויף פארציעס-חתונות אויף די בעסטע בעדינגונגען צו די צוגענגליכסטע פרייזן.

צו אינפארמירן זיך טעגליך פון 7 פרי–10 אוונד אין ווארש. זאל פאלודניאווא 36

אויגען-קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פיעטריקאווער 90, טעל. 221-72

נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א.ז.וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9–1 און פון 4 ביז 7,30 אוונד.

1604

שייטלען

מיט פאריזער שריגדען און פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעפיהרט

אויך אנדולאציע

ביי קערש,

סקווערא ווא 15.

מיטאגען בחנם

נישט, אבער ביליגער און בעסער ווי איבעראל יא

היינט, דינסטאג, ד. 22 זאוועמבער 1932 קומט פאר די ערעפנונג פון

מאדערנע און קאמפארט-איינגעארדענטע

כשר'ן רעסטאראן

6טער שערפיען 29, פראנט 1-טער שטאק

וואס עמפפעהלט די געשמאקפולסטע און בעסטע

מיטאגען פון 3 געננ. 80 גר.

זופען א גאנצען טאג צו בעקומען מיט ברויט נור 30 גר.

טעה א גאנצען טאג צו בעקומען 10 גר.

פרייע און סאלידע בעדינונג. קומט און איבערצייגט אייך!

4/78

נאך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען, מאנטאג געשטארבען אין עלטער פון 75 יאהר מיין ליבע פרוי, אונזער הייסגעליבטע און טייערע מוטער, גרויסמוטער, שוויגערמוטער, שוועסטער, שוועגערין און טאנטע נ״ע

דבורה אשת ר׳ ישראל נ״י **שאפראן** בת ר׳ אפרים פישל ז״ל

די לויה קומט פאר היינט, דינסטאג, דעם 22. נאוו. 1932 (כ״ג מרחשון תרצ״ג) 12 א זייגער ביטאג פון טרויער-הויז נאוואמיעסקא 6, וועגען וואס עס טיילט מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאמיליע.

4762

אונזער טיפסטען ביילייד דער פאמיליע רייס, צוליב'ן טויט פון מאן און פאטער

יעקב ז״ל

זייט געטרייסט! פאמיליע רינגארט.

דער מאנדזשוריער קאנפליקט

אויף דער סעסיע פון פעלקער-ליגע-ראט

גענף, 21 (ספ. טעל.) נעכטען האט זיך אין דער פעלקער-ליגע-ראט אנגעהויבען די אויסערארדענטליכע סעסיע, געווידמעט דעם קאנפליקט אין מאנדזשוריען.

די זיצונג האט געטראגען א פייערליכען כאראקטער.

די דיפלאמאטען און פרעסע-לאושעס זענען איבערפולט. אלע גיבען זיך אפ א חשבון איבער דער ערנסטקייט פון דער לאגע. אלע ווייסען, אז פון דער שטעלונג, וואס דער ראט וועט אננעהמען אין דער מאנדזשוריער פראגע זענען אפהענגיג א ריי וויכטיגע פאליטישע אוןווירטשאפטליכע געשעהענישען.

דער ערשטער האט גענומען א ווארט דער יאפאנישער דעלעגאט מאטסואקא, וועלכער האט בעגרינדעט יאפאנס שטעלונג אין דער מאנדזשוריער פראגע.

ענגלאנד שטיצט יאפאן

אז וועט זיך נישט לאזען אריינציהען אין א מלחמה-אקציע געגען יאפאן

לאנדאן, 21 (ספ. טעל.) דער מעמאריאל פון דער יאפאנישער רעגירונג וועגען בעריכט פון דער קאמיסיע אויסצופארשען דעם יאפאניש-כינעזישען קאנפליקט, האט אין דער ענגלישער פרעסע געפונען א גינסטיגען אפקלאנג.

בלויז די סאציאליסטישע פרעסע און אייניגע ליבעראלע צייטונגען קריטיקירען דעם יאפאנישען ענטפער, פערלאנגענדיג אן ענערגישער איינגרייפען פון דער פעלקער-ליגע אין מאנדזשוריען, כדי צוריקצושטעלען די ארדנונג.

„מארנינג פאסט" שרייבט, אז די יאפאנישע ארגומענטען מוזען איבערצייגען אלעמען, וועלכע פערשטעהען, אז אין כינע הערשט אן אנארכיע, כאאס און מאנדזשוריען איז א לאנד, וואס סטאבילי זירט געשווינד די איינציגע פערזעטישען. די יאפאנישע שטעלונג איז שטארקער ווי די שטעלונג פון די פאציפיסטען.

דאס רעגולירען די רעכט אויפ'ן ווייטען מזרח, דארף פארקומען אויפ'ן יסוד פון אלטען ענגליש-יאפאנישען בונד.

„דיילי טעלעגראף" שרייבט, אז עס וואלט געווען א פערברעכען בנוגע דער מענשהייט, אויב יאפאן וואלט זיך צוריקגעצויגען פון מאנדזשוריען און איבערגעלאזען דארט הערשען די אנארכיע. ענגלאנד וועט בעסער ארויסטרעטען פון דער פעלקער-ליגע, איידער זיך לאזען אריינפלאנטערען אין א מלחמה-אקציע געגען יאפאן.

היטלער איז אנגעקומען קיין בערלין אין צוזאמענהאנג מיט'ן רעגירונגס-קריזיס.

טראצקי אנגעקומען קיין מארסעל

פאריז, 21 (יט"א טעלעגראפיש)

היינט איז טראצקי מיט זיינע בעגלייטער אנגעקומען קיין מארסעל. קיין קאפענהאגען וועט טראצקי פליהען מיט אן'אעראפלאן.

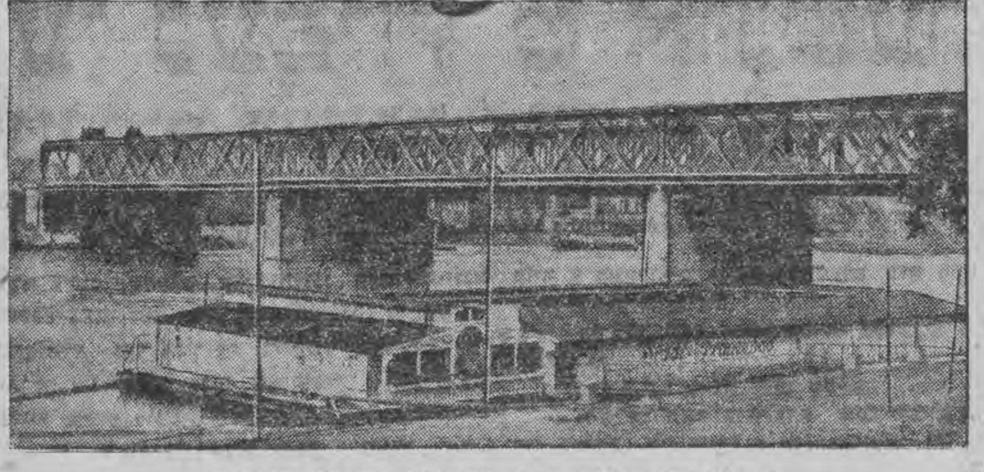

א נייע בריק אויפ'ן רהיין איז איצט פערטיג געווארען.

הובער קאנפערירט מיט רוזוועלט

די פראגע וועגען מלחמה-חובות

לאנדאן, 21 (ספ. טעל.) מיט גרויס אינטערעס ווארט דערווארט די קאנפערענץ צווישען פרעזידענט הובער און דעם נייעם פרעזידענט רוזוועלט.

די גאנצע ענגלישע פרעסע איז אין דער מיינונג, אז די דאזיגע קאנפערענץ וועט נישט ברענגען צו קיין פערשטענדיגונג צווישען ביידע פרעזידענטען בנוגע די מלחמה-חובות. די זעלבע פרעסע זעהט פאר, אז דער אמעריקאנער קאנגרעס וועט זיך ארויסזאגען געגען פערלענגערען די חובות, זעייער בער דארף מען האלטען די פראגע וועגען די מלחמה חובות פאר האפנונגסלאז.

אין אמעריקא ווערט מען שפארזאם

לאנדאן, 21 (ספ. טעל.) די אמעריקאנער רעגירונג האט אויף דער לעצטער זיצונג, אונטער'ן פארזיץ פון פרעזידענט הובער, בעטראכט דעם פלאן פון ווייטגעהענדער שפארזאמקייט, וואס דארף דערפיהרען צו א גלייכגעוויכט פון בודזשעט אויפ'ן קומענדען יאהר.

די שפארזאמקייט דארף בעטרעפען 1 מיליארד דאלאר. די אלטע רעגירונג האט בדעה איבערצוגעבען דער נייער רוזוועלט-רעגירונג א גלייכגעוויכטיגען בודזשעט.

ביליגער געווארן עלעקטרישער שטראם אין ווארשא

ווארשא, 21 (ספ. טעל.)

פון נעכטען אן איז אריין אין קראפט דער פערקלענערטער טאריף פון עלעקטרישען שטראם אין ווארשא.

דער טאריף איז פערקלענערט געווארען מיט 25,57 פראצענט.

פראנצויזיש-דייטשע אונטער-האנדלונגען

בערלין, 21 (ספ. טעל.) היינט הויבען זיך אן אין בערלין די ווירטשאפטליכע אונטערהאנדלונגען צווישען פראנקרייך און דייטשלאנד וועגען צאל און דעוויזען.

מאנדאט-קאמיסיע נאך נישט פארמולירט

איהרע בעמערקונגען צום בעריכט פון דער בריטישער רעגירונג.

גענף, 21 (יט"א טעלעגראפיש)

די מאנדאט-קאמיסיע האט נאך נישט פארמולירט איהרע בעמערקונגען צום בעריכט פון דער בריטישער רעגירונג. די זיצונגען פון דער מאנדאט-קאמיסיע וועלען נאך דויערען 2 וואכען. מ'רעכנט, אז אין די נאהענטסטע טעג וועלען פערענדיגט ווערען די בעמערקונגען צום ארץ-ישראל-בעריכט.

50-יעהריגער יובל פון דער לאמזער ישיבה

קאנפערענץ בעשלאסען צו גרינדען א יובל-פאנד

לאמזע, 21 (יט"א טעלעגראפיש).

נעכטען איז פארגעקומען א קאנפערענץ לכבוד דעם 50-יאהריגען יובל פון דער לאמזער ישיבה.

אין דער קאנפערענץ האבען זיך בעטייליגט 25 רבנים און פארשטעהער פון די קהלות.

ס'איז בעשלאסען געווארען צו ארגאניזירען א ספעציעלען יובל-פאנד.

די לאגע פון די יודען אין פערסיען

אינטערוויאו מיט'ן פערסישען אויסערן-מיניסטער

קאנסטאנטינאפאל (יט"א) דער פערסישער אויסערן-מיניסטער מאהאמעד אלי פירוגי כאן, וועלכער ווייל איצט אין טערקיי האט אויפגענומען דעם פארשטעהער פון דער יודישער טעלעגראפען אגענטור און איהם איבערגעגעבען פאלגענדע ערקלערונגען וועגען דער לאגע פון די יודען אין פערסיען.

„אין הסכם מיט דער פערסישער קאנסטיטוציע ווערט נישט געמאכט קיין שום אונטערשיד צווישען די פערסישע בירגער, צו וועלכער רעליגיע זיי זאלען נישט געהערען. אויך די יודען אין פערסיען געניסען פון אלע רעכט צוגלייך מיט די איבעריגע בירגער. די יודען לעבען אין פולשטענדיגער זיכערהייט און שפילען א וויכטיגע און נוצליכע ראל אין ווירטשאפטליכען לעבען פון פערסיען. די יודען געניסען פון פולער פרייהייט אין זייער רעליגיעזען און נאציאנאלען לעבען, אין וועלכען די מלוכה מישט זיך נישט איינגאנצען. אין פערסיען זענען טעטיג יודישע שולען, נאציאנאלע אינסטיטוציעס, רעליגיעזע קהלות א. אז. וו.

איך בעפולמעכטיג די יודישע טעלעגראפען-אגענטור אפיציעל מיטצוטיילען אין מיין נאמען און אין נאמען פון דער פערסישער רעגירונג, אז דער אנטיסעמיטיזם איז אפילו קיין איין מאל נישט געקומען צום אויסדרוק אין מאדערנעם פערסיען, ער עקזיסטירט נישט היינט און וועט אויך קיינמאל נישט ענטשטעהען, וועלכע עס איז קלאנגען וועגען יודען-פערפאלגונגען אין פערסיען דארפען אבגעלייקענט ווערען אלס פולשטענדיג גרונדלאזע".

דער יט"א-פארשטעהער האט בעמערקט, אז אויף דער יודישער עפענטליכקייט האט זייער שטארקען רושם די ידיעה וועגען דער הינריכטונג פון מיטגליד פון פערסישען פארלאמענט דעם יוד חיים.

פירוגי כאן האט אין צוזאמענהאנג דערמיט ערקלערט פאלגענדעס: איך וויל נישט, אז אין דער יודישער עפענטליכקייט זאל הערשען א פאלשע פארשטעלונג וועגען דעם מצב פון די יודען אין פערסיען און וועגען דער בעציהונג פון דער פערסישער רעגירונג צו יודען. דעריבער וויל איך אויפקלערען, אז דער הינגעריכטעטער חיים איז טאקע אמאל געווען א מיטגליד פון פארלאמענט אבער לעצטענס האט ער נישט פערנומען קיין שום פאסטען אין עפענטליכען לעבען. ביי יענעם פאלק זענען פערהאן מענשען מיט גרויסע מעלות און אויך מענשען בידערטרעכטיגע און פערדארבענע. אויפ'ן סמך פון איין פאל טאר מען נישט מאכען קיין שום אויספיהרען וועגען כלל. חיים איז נישט געווען קיין פאליטישער פערברעכער. ווי עס האט זיך אר-רויסגעוויזען איז ער געווען א שפיאן פון א פרעמדער מלוכה. קיין שום רעגירונג קען נישט טאלערירען קיין פערראט נאך מעהר אין דעם פאל, ווען דער פערראטער האט אמאל געהערט צו דער העכסטער פאליטישער קערפערשאפט אין לאנד. חיים איז געשטעלט געווארען פאר'ן מיליטערישען געריכט און איז פערמשפט געווארען צום טויט. איך וויל אבער אונטערשטרייכען, אז אין דעם גאנצען ענין איז נישט געווען קיין פונק פון אנטי-יודישער טענדענץ. צוזאמען מיט חיים'ן זענען פערמשפט געווארען צום טויט א רייהע איינגעבוירענע פערסען. מיר האבען געמשפט חיים דעם פערדעטער אבער נישט חיים דעם יוד. די בעציהונג פון דער מלוכה און מיליטערישע קרייזען צו די יודען איז געבליבען ווי פריהער א פולשטענדיג פריינדליכע.

אין פערסישען פארלאמענט געפינט זיך אויך איצט א יודישער דעפוטאט ה' לאגמאן, א הויך געשעצטער מענש, וועלכער בעטייליגט זיך אקטיוו אין די ארבייטען פון פארלאמענט, וואו ער האט זיך ערווארבען די סימפאטיעס פון זיינע פריינד און אויך געגנער.

צום סוף פון געשפרעך האט דער יט"א-פארשטעהער אנגעפרעגט דעם פערסישען אויסערן-מיניסטער וועגען דער בעציהונג פון דער פערסישער רעגירונג צו דער יודישער נאציאנאלער היים אין ארץ ישראל.

מיין רעגירונג — האט ערקלערט פירוגי כאן — בעציהט זיך פריינדליך צום געדאנק פון א יודישער נאציאנאלער היים פאר יודען אין זייער היסטארישן לאנד ארץ ישראל. די דאזיגע שטעלונג איז געקומען צום אויסדרוק אין מיין רעדע אין ראט פון פעלקער-בונד בעת'ן בעהאנדלען דעם קאנפליקט ביים כותל-מערבי.

יודיש
קאמעראל-טעאטער
אלעע 1-טער מאי 2.

וילנער טרופע
יודיש דראמ. טעאטער אין פוילען
אנפירונג: מ. מזאה. יאר XVII

דער עולם פערלאנגט נאך אמאל!
היינט, דינסטאג, דעם 22-טען, 9 אוונט
בונט אין אויסבעסערונגס-הויז
א היינט-צייטיק טעאטער-שטיק אין 3 אקטן
מחבר: פעטער-מארטין לאמפעל. יידיש: מ. מ. רעזשי: יעקב ראטבוים.

קורצליך קומט פאר די באניינג — די
ברויטמיל (דער טויבער)
פון ד. בערגלסאן

אכטונג! די נאענטסטע טעג ווערט באנייט:
„פרנסה" — קאמעדיע פון ה. גאטעספעלד
„ארעמע מלוכה" — פון ח. ליוויק.
מאז, ווייב און רעוואלוציע קאמ. פון וו. קאטאיעוו

בילעטען אויף אלע פארשטעלונגען צו בעקומען טעגליך פון 5 א זייגער אוונט אין קאסע פון טעאטער.
אדמ. אנפירונג: ב. אס.

Dr. HELLER

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע האט זיך איבערגעצויגען אויף
טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה און פון 4—8 אוונט, פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

DR. MED. J. LUBICZ
כירורג-ארטאפעד
פאלודניאווא 9, טעל. 17-183
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
אייגענע פראצעדורען פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען ווי: ווקלאדקעס אויף פלאטפוסן, קינסטליכע הענט און פיס, גארסעטען א. אז וו.
נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג

Dr. med. J. SCHORR
פון IWONICZ
ספעציאליסט
פאר הארץ און סקלעראזא-קראנקהייטען
וואוינט יעצט אין לאדז
גדאנסקא 11, טעל. 226-85
נעמט אן טעגליך פון 4—6 נאכמיטאג.
7899

ערדציטערנישן אין האָלאַנד און אין דייטשלאַנד

בערלין, 21 (ספּ. טעל.) כמעט אין גאַנץ וועסטפאַלען און אין אויבער־רהיין, זענען נעכטן ביינאַכט פאָרגעקומען ערד־ציטערנישן, וואָס האָבן אויפגעוועקט אַלע איינוואוינער.

אין פיל הייזער זענען געמאַכט געוואָרען היזקות. די ציטערניש האָט געדויערט ביז 30 סעקונדעס און אַרויסגערופען אַ גרויסע מהומה.

די סייסמאָגראַפישע סטאַנציע אין פראַנקפורט בײַם מיין האָט באַשטימט דיגרעסטע ציטערניש 7 מינוט נאָך האַלב 1 ביינאַכט. אין 4 מינוט אַרום האָבן זיך די אינסטרומענטן צוריקגעשטעלט אויף גלייכגעוויכט. די ציטערניש איז געגאַנגען פון מזרח אויף מערב.

ביז 1 ביינאַכט זענען אָנגעקומען ידיעות וועגן גרעסערע שאָדנס. אין דיסעלדאָרף זענען בעשעדיגט געוואָרען די אַלטע ערדישע גאַרניטערען. אַזאַ שטאַרקע ציטערניש געדענקט מען שוין דאָרט נישט זינט צענדליגער יאָהרען.

אַמסטערדאַם, 21 (ספּ. טעל.) אין אַמסטערדאַם האָט זיך זונטאָג געפיהלט אַן ערד־ציטערניש, וואָס האָט זיך איינציגע מאָל איבערגעחזר'ט.

אין דער־דיגע האָבן זיך געשפּאָלטען די מויערען פון דער קירכע. אין דעם בעצירק האָט זיך פערשפּרייט אַ קלאַנג, אַז צוליב דער ערד־ציטערניש, האָט אויפגעריסען די אַמוניציע־סקלאַד אין האַמבורג.

די דאָזיגע ידיעה האָט זיך אַרויסגעוויזען פאַר נישט אמת.

אויך אין האַאַג און אין אוטרעכט, האָט מען געפיהלט לייכטע ערד־ציטערנישען, וואָס האָבן קיין גרויסע שאָדנס נישט געמאַכט.

צי דראָהט אויך פּוילען אַן ערדציטערניש?

וואַרשאַ, 21 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין אַ געשפּרעך מיט'ן דירעקטאָר פון מלוכה'שען געאָלאָגישען אינסטיטוט, פּראָפעסאָר מאָראָזעוויטש, האָט ערקלערט, אַז די ערד־ציטערניש אין דייטשלאַנד קאָן נישט האָבן קיין אָפּקלאַנג אין פּוילען. די איצטיגע ערד־ציטערנישען אין דייטשלאַנד און אין האָלאַנד טראָגען אַ לאָקאַלען כאַראַקטער און עס קאָן קיין רייד נישט זיין וועגן אַן ערד־ציטערניש אין פּוילען.

סיים־סעסיע זאָל ווידער אָפּגעלעגט ווערען אויף 30 טעג

וואַרשאַ, 21 (ספּ. טעל.) אין די פּאָליטישע קרייזען האָט מען נעכטען געהערט, אַז די רעגירונג האָט בדעה נאָכ'ן 5־טען דעצעמבער אויפסנייען אָפּצולעגען די סיים־סעסיע אויף 30 טעג.

מען זאָגט, אַז דער ציל פון דער דאָזיגער כוונה איז אויסצומיידען אַ בריימערע דיסקוסיע וואָס קען געפיהרט ווערען דורך דער אָפּאָזיציע.

10 יודען בעגנעדיגט
און 6 בעשאַנקען געוואָרען מיט אָנ'אָרדען צו לעטלאַנד'ס אומאָבהענגיקייטס־יום־טוב

ריגע (י.ט.א.) אין צוזאַמענהאַנג מיט לעטלאַנד'ס אומאָבהענגיקייטס־יום־טוב, האָט דער מלוכה פּרעזידענט בעשאָנקען 6 יודען מיט'ן 3־שטערן־אָרדען, דערונטער אויך דעם לעטלענדישער קאָנסול אין ארץ־ישראל כספי און די יודישע זשורנאַליסטען פון ליטע דוד כהן און בלומענטאַל.

צווישען די פּער'משפּט'ע פאַר פערשידענע פערברעכענס, וועלכע זענען בעגנעדיגט געוואָרען לכבוד דעם אומאָבהענגיקייטס־יום־טוב, געפינען זיך אויך צעהן יודען.

טעאַטער „סקאַלאַ"
„יודישע באַנדע"
פרייטאָג, ד. 25 נאָוועמבער ד. י.
אָבערזשאַנעק־אָוונט
גרויסע הומאָריסטישע
טעאַטראַלע פאָרשטעלונג
פּרטים מאָרגען.

נייע איינטיילונג פון שול־יאָהר

וואַרשאַ, 21 (ספּ. טעל.)

דאָס בילדונגס־מיניסטעריום גרייט צו די פעראָרדנונג וועגען אָרגאַניזירען דאָס שול־יאָהר. לויט דער דאָזיגער פעראָרדנונג זאָל דאָס שול־יאָהר דויערן פון 20 אויגוסט ביז'ן 19 אויגוסט איינשליסליך, פון קומענדיגען קאַלענדאַר־יאָהר.

דאָס יאָהר וועט געטיילט ווערען אויף צוויי האַלבע שול־יאָהרען אין 4 צייטען אין זומער־ און ווינטער־פעריען.

דאָס ערשטע האַלבע יאָהר וועט דויערען פון 20־טען אויגוסט ביז'ן 22 דעצעמבער איינשליסליך און וועט געטיילט ווערען אויף צווייען: פון 20. אויגוסט ביזן 20. אָקטאָבער און פון 21. אָקטאָבער ביזן 22 דעצעמבער.

דאָס צווייטע האַלבע יאָהר וועט דויערן פון 16 יאַנואַר ביזן 15 יוני איינשליסליך און וועט זיך טיילען אין צווייען: פון 16 יאַנואַר ביזן 31 מערץ און פון 1 אַפּריל ביזן 15 יוני.

די ווינטער־פעריען וועלען אָנהאַלטען פון 23 דעצעמבער ביז'ן 15 יאַנואַר און די זומער־פעריען פון 16 יוני ביז'ן 19 אויגוסט.

די יודישע בעפעלקערונג אין אונגאַרן

בודאַפּעשט (י.ט.א.) די פערענדיגטע אַמטליכע פאָלקסצעהלונג בעווייזט, אַז די יודישע בעפעלקערונג אין אונגאַרן צעהלט 445.000 נפשות. דאָס הייסט 5 פּראָצענט אויף אַ סך־הכל פון 9 מיליאָן איינוואוינער אין אונגאַרן. דורך די לעצטע 10 יאָהר האָט זיך די יודישע בעפעלקערונג פערקלענערט מיט 29.000 נפשות, ד.ה. מיט 7 פּראָצענט. בודאַפּעשט אַליין צעהלט איצט 204 טויזענד יודען, אין פערגלייך מיט 215 טויזענד בעת דער פריהערדיגער פאָלקסצעהלונג.

בעקאַנטער רוסיש־יודישער קאַריקאַטוריסט
בעעהרט דורך דער רעגירונג

מאָסקווע (יט"א) דער בעקאַנטער רוסיש־יודישער קאַריקאַטוריסט באָריס יעפימאָוו, וועמעס שאַרפזיניגע קאַריקאַטורען עס דרוקען זיך טעגליך אין דער מאָסקווער „איזוועסטיאַ" און אַנדער אויסגאַבען, איז בעעהרט געוואָרען מיט דעם טיטעל „פערדינסטפולער טוער פון קונסט".

יעפימאָוו'ס קאַריקאַטורען דרוקען זיך איבער אין הונדערטער צייטונגען אין אַלע טיילען פון דער וועלט און זיינע אַלבומען האָבן איהם בעריהמט געמאַכט אין סאָוויעט־רוסלאַנד און אין אויסלאַנד.

יעפימאָוו איז אַ ברודער פון דעם בעריהמטען פעליעטאָניסט און שרייבער־הומאָריסט מיכאַיל קאָלצאָוו, זייער אמת'ער נאָמען איז פרידלאַנד. די צוויי טאַלאַנטפולע ברידער שטאַמען פון אַ בעל־הבית'ישער יודישער פאַמיליע אין קיעוו.

יעפימאָוו איז איצט קוים אַלט 30 יאָהר.

Dr. Szymon Grinberg
צוריקגעקעהרט
וואוינט יעצט פּילסודסקיעגאָ 55
טעל. 168-58. (פריהער פּאָלודניאָווא 20)
נעהמט אָן פון 8—9.30 און פון 4—6 נאָכמיטאָג.

א גרויסע וויסענשאַפטליכע ערפינדונג פון א יודישען געלעהרטען

מאָסקווע, (יט"א) צוויי גרויסע ערפינדונגען, וואָס רופען אַרויס אַן איבעראַשענדען אינטערעס אין דער מעדיצינישער וויסענשאַפט, זענען געמאַכט געוואָרען אין דער מאָסקווער „אינסטיטוט פאַר בלוט־איבערגיסונגען", אונטער דער אָנפיהרונג פון דעם יודישען פּראָפעסאָר באָגאָמאָלעץ [?] באַלאַכאָווסקי. די ערשטע ערפינדונג בעשטעהט אין דעם, וואָס עס איז אויסגעפונען געוואָרען אַ מיטעל צו קאָנסערווירען מענשליכע בלוט, עס זאָל בלייבן פריש און גוט צו איבערגיסונג אין פערלויף פון דריי וואָכען. די צווייטע — אַז בלוט פון טויטע מענשען קען איבערגעגאָסען ווערען אין די אָדערן פון לעבעדיגע מענשען און גיט די זעלביגע רעזולטאַטען ווי די איבערגיסונג פון „לעבעדיגע" בלוט.

בלוט־טראַנספוזיעס פון איין מענשען אין דעם צווייטען ווערען בענוצט ביי פערשידענע בלוט־קראַנקהייטען און ביי גרויסע בלוט־פערלוסטען, וואָס שטעלען אין געפאַהר דאָס לעבען. איידער עס ווערט געמאַכט די בלוט־איבערגיסונג, מוז דורך אַ ריי בלוט־אַנאַליזען פעסטגעשטעלט ווערען, אַז דאָס בלוט פון דעם, וואָס גיט דאָס בלוט, און דעם קראַנקען געהערען צו איין בלוט־גרופּע און אַז דער בלוט־געבער איז נישט קראַנק אויף סיפיליס אָדער מאַלאַריע. עס פּאַסירען אָבער פעלע, ווען מען קען קיין מינוט נישט פערליערען, און אין אַזעלכע פעלען איז די ערפינדונג פון פּראָפ. באַלאַכאָווסקי די זעהר וויכטיג: מען קען דאַן בענוצען בלוט, וואָס איז פון פריהער צוגעגרייט און קאָנסערווירט לויט דער מעטאָדע פון פּראָפ. באַלאַכאָווסקי.

נאָך וויכטיגער איז די צווייטע ענטדעקונג וועגען די איינגענשאַפטען פון בלוט פון געשטאָרבענע.

די צאָהל פון מענשען, וואָס קענען געבען בלוט איז בעגרענעצט און די מאָס בלוט, וואָס יעדער „בלוט־געבער" קען געבען איז אויך בעגרענעצט. די ענטדעקונג פון פּראָפ. באַלאַכאָווסקי לעזט די „בלוט־פּראָבלעם". ער האָט נעמליך אויסגעפונען, אַז דאָס בלוט פון אַ מענשען, וואָס איז ביים לעבען געווען געזונד, ענטהאַלט די ערשטע 6 שעה נאָך זיין טויט אַלע אייגענשאַפטען פון געזונדטע בלוט און קען געברויכט ווערען פאַר טראַנספוזיעס. אין אַ רייה פאַלען קען דאָס בלוט אויך קאָנסערווירט ווערען און בלייבט גוט פאַר'ן געברויך אין פערלויף פון 14—15 טעג.

80 איבערגיסונגען פון קאָנסערווירטע „לעבעדיגע" און „טויטע" בלוט זענען אין פערלויף פון די לעצטע עטליכע חדשים געמאַכט געוואָרען אין איינעם פון די מאָסקווער שפּיטאָלען מיט די בעסטע רעזולטאַטען פאַר געפעהרליך קראַנקע מענשען. עס זענען אויך געווען פעלען, ווען אַזעלכע יסורים־פּאַציענטען האָבן שוין געהאַט פערלוירען דעם פּולס צוליב דעם גרויסען בלוט־פערלוסט, און בלויז די איבערגיסונג פון אַ ליטער „קאָנסערווירט" בלוט האָט זיי אומגעקעהרט צום לעבען. ווען עס וואָלט זיך געפּאָרט'ט בלוט דווקא פון אַ לעבעדיגען מענשען, וואָלטען די אַלע יסורים געשטאָרבען פריהער, איידער מען וואָלט דאָס בלוט בעקומען און געהעריג צוגעגרייט.

די צוויי ענטדעקונגען אונטער דער אָנפיהרונג פון פּראָפ. באַלאַכאָווסקי ווערען איצט ברייט אויסגענוצט אין דער מעדיצינישער, איבערהויפּט אין דער כירורגישער פּראַקטיק.

ציהונג פון דער מלוכה־לאָטעריע
ערשטע קלאַס — פערטער טאָג

Po 2,000 zł. na N-ry 9474 125995.
1,000 zł. na Nr. 39967
po 500 zł. na N-ry 24661 609 95 130697.
po 400 zł. na N-ry: 72340 98135 105560 122706

po 200 zł. na N-ry: 32470 35676 41580 32586 77119 81937 86458 94418 98487 125777 126073 127627 133596 135863.

po 150 zł. na N-ry: 194 1546 1916 5250 11254 16678 28541 30261 36355 46688 52906 9462 55346 58809 62003 66508 67602 72660 74196 74438 75161 79547 80544 80778 89056 102984 110046 113367 113983 120378 120709 127576 128242 134575 144672.

Po 100 zł. na N.-ry:

203 416 555 753 67 90 936 54 10004 57 75 94 172 408 77 519 624 924 2217 85 535 696 731 72 3052 427 37 553 666 992 4174 215 82 334 82 432 605 913 5099 177 231 366 73 77 442 54 978 644 705 52 922 6227 31 325 420 570 85 740 57 83 807 7126 69 422 624 875 8026 481 710 856 80 88 9047 101 22 302 75 446 513 96 732 830 10061 79 134 251 318 56 823 33 901 11017 234 41 352 54 73 410 535 636 706 17 12225 73 380 446 822 37 13012 98 357 574 14150 34 048 58 15121 66 422 75 752 16127 39 63 71 216 509 16 20 622 35 709 62 875 961 17030 44 122 378 694 750 70 841 910 18085 464 502 81 606 44 58 722 924 19465 229 440 521 712 14 49 824 44950 20003 49 161 67 218 650 740 979 21001 84 210 347 577 626 396 935 22207 14 453 670 78 708 816 23183 396 64 373 88 524 61 751 809 63 923 37 82 24038 376 376 592 658 81 810 25110 241 42 335 60 862 84 26107 329 421 78 562 66 603 818 27085 169 248 27 473 85 898 28066 169 420 618 948 29116 302 4 551 663 739 30201 506 45 645 76 905 27 31048 293 400 88 706 55 876 88 914 62 32168 215 26 30 59 328 69 497 626 819 905 9 33102 202 345 405 44 507 621 63 788 982 34050 95 203 66 97 445 513 745 47 885 35218 375 18 699 720 76 998 36114 487 547 65 636 720 43 52 95 37054 114 749 99 904 63.

38156 527 73 98 722 68 877 39121 74 385 639 55 752 997 40130 60 342 642 907 41051 65 101 488 521 961 42024 200 418 87 540 657 741 94 814 921 80 43059 588 771 44523 80 645 49 93 45063 155 289 326 526 697 747 952 96 99 46103 535 704 849 984 47006 180 208 310 449 690 870 921 48029 93 288 334 439 854 909 49167 677 821 50112 80 221 479 524 659 80 890 51046 315 41 75 517 98 751 861 52043 387 651 63 757 53094 281 308 432 69 89 545 704 8 885 54061 190 421 554 807 65 925 63 55055 67 101 13 19 430 60 544 605 15 70 715 36 50 829 94 56216 579 629 48 744 811 44 939 57172 237 450 526 55 97 955 58206 586 59205 22 76318 418 32 600 88 60037 43 197 310 457 71 510 19 99 713 800 8 16 980 91 61063 180 280 366 68 707 21 893 998 62278 550 72 657 734 43 63147 49 314 418 23 578 80 745 839 64296 422 40 42 68 692 35 411 815 969 65067 187 85 229 421 22 80 569 83 650 95 813 68 71 66202 62 384 417 34 581 623 43 849 932 36 82 67326 83 495 588 649 972 68062 144 200 630 69056 126 427 508 694 70004 87 157 415 533 74 94 663 878 71209 302 490 572 94 830 72152 96 257 333 86 698 783 914 73085 103 40 522 687 89 72433 303 36 624 764 91 970 88 75120 506 85 679 996.

76444 48 577 798 867 77168 84 95 249 70 391 473 616 78238 393 570 733 82 953 79050 90 420 508 97 665 858 91 80036 392 452 554 641 44 731 822 76 94 981 82 81138 73 565 771 82205 94 302 46 53 690 827 83081 459 786 837 84189 269 693 766 85143 269 94 352 615 86 64 903 87 86128 422 78 536 3850 866 87016 30 563 622 71 766 829 88042 93 281 300 534 655 749 54 840 83 94 89063 159 530 739 929 75 90102 24 95 467 599 607 68 701 91157 425 9119 2009 115 313 601 93180 225 330 32 414 94 545 653 728 963 64 94007 264 389 665 741 966 95045 215 17 25 619 827 58 906 71 96093 151 244 64 574 647 755 959 97032 108 333 530 611 754 867 98378 749 68 919 99159 99 369 489 635 919 37 44 81 100142 262 362 512 48 83 660 95 875 101056 69 165 260 444 74 636 43 814 102071 165 220 347 468 545 59 99 695 913 10349 63 92 253 63 96 391 572 658 86 921 104114 226 44 335 408 714 834 974 105270 81 384 479 622 26 27 77 873 106032 141 71 89 213 60 61 510 34 810 107021 281 342 78 474 507 18 66 668 82 94 803 108094 241 330 419 500 638 71 737 951 109626 36 528 601 73 767 75 856 60 965 110248 367 48 533 947 111011 229 84 330 81 943 68 83 112239 316 436 607 77 825 46 113130 92 319 57 828 929.

114171 822 115120 282 433 116030 97 228 355 497 634 62 98 645 117050 78 100 349 579 678 747 87 958 70 118045 54 186 253 346 62 410 13 39 656 712 119151 647 754 63 840 120098 161 295 403 608 994 121155 454 644 7075 122192 343 443 667 869 123311 29 434 640 742 91 814 74 979 124077 524 602 79 791 809 77 125008 13 176 224 68 357 619 723 126060 272 333 53 75 406 92 566 873 922 29 127077 154 61 815 36 70 495 618 74 898 920 69 128225 594 746 810 32 86 129607 42 69 736 834 906 59 130038 74 77 106 36 45 78 618 35 43 867 131097 170 216 31 326 419 576 716 132135 334 736 952 133004 67 454 64 420 702 39 59 78 806 931 134000 19 173 249 458 664 865 951 135239 45 360 486 772 854 136006 50 206 94 414 503 60 611 709 31 804 137144 300 523 616 138164 96 204 579 603 41 74 139221 60 316 466 510 63 685 772 828 927 35 140185 294 369 780 903 141083 246 595 627 896 900 142000 112 215 458 77 530 64 143027 441 595 684 763 69 144056 201 31 362 664 750 89 814 145119 52 369 492 767 146486 850 930 37 71 147028 89 94 127 71 486 545 807 92 39 94.

לאדז.
22 נאוועמבער 1932

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז.
22 נאוועמבער 1932

גארנישט געענדערט

פון אלע ישועות, וואס מען האט אונז די לעצטע צייט געהאלטן אין איין צוזאגן, איז גארנישט ארויסגעקומען. די פרייזן פון די וויכטיגסטע קארטעל־ארטיקלען, חוץ צוקער, זענען נישט פארקלענערט געווארן. עלעקטריע אויך נישט. דירה־געלט, וואס עסט אויף דעם גרעסטן טייל פון בודזשעט פון די ברייטסטע מאסן, איז אויך געזעצליך נישט קלענער געווארן. דער פראצענט איז קרעדיט אין באנק פאלסקי קלענער געווארן אויף 1 מיט א האלב פראצענט א יאהר (פון 7 מיט א האלב אויף 6), אין פריוואט וועט מען איצט מעגן נעמען מאקסימום 12 פראצענט א יאהר, אנשטאט ווי ביז איצט 15 פראצענט.

די לעצטע פארארדנונג וואלט באמת געבראכט נוצן, ווען גלייכצייטיג דערמיט וואלט באנק פאלסקי פארגרעסערט די קרעדיטן און דערמיט געגעבן א טויט־קלאפ דער פראצענט־ליכווע, וואס קומט אבער ביי אונז פאר? פון קרעדיט אין באנק פאלסקי געניסן בלויז אויסדערוועהלטע. פריוואטע בענק מאכן כמעט קיין שום דיסקאנטא־אפעראציעס נישט, און טאמער מאכן זיי יא, קאסט עס בערייטענדער טייערער, ווי אויפ'ן פאפיר. עס קומען צו פארשידענע מאניפולאציע־הוצאות און אמאל רייסט מען סתם א פאס. אבער, ווי געזאגט. דערהויפט ווערט דיסקאנטא געמאכט נישט דירעקט אין די בענק, נאר דורך פארשידענע פערמיטלער, אדער ביי פריוואטע דיסקאנטערן, און דאן קאסט עס שוין 2 און מער פראצענט א חודש. צי וועט געזעצליך ערלויבט זיין צו נעמען 12 אדער 15 פראצענט א יאהר (אגב א גאנץ הויכע נארמע אין פארגלייך מיט אויסלאנד) שפילט דא אבסאלוט קיין שום ראלע נישט, וויבאלד מען רעכנט זיך סיי ווי נישט מיט דעם.

דערפאר האט מען איינגעפירט א צווייטע נייעס. מיט'ן מאמענט ווען די שטייער־עקזעקוציע איז אריבער פון די מאגיסטראטן און פארוואלטונגס־אמטן צו די שטייער־אמטן, קאסט א דערמאהנונג (אופאמניעניע) אויף דער קלענסטער סומע 1,50 זל. פראצענט פאר פארלענגערטע שטייערן איז פארקלענערט געווארן פון 18 פראצענט אויף 15 פראצענט א יאהר, אבער וואס פאר א ראלע שפילט דאס ביי א גרויסן טייל שטייער־צאהלער? לאמיר זיך פארשטעלן, איינער, וואס איז שולדיג 10 ביז 20 זל. אויב ער האט פארשפעטיגט א חודש, וועט ער פראצענט דערפון צאהלן 13 אדער 25 גר., אבער בלויז פאר דער דערמאהנונג 1.50 זל.

אבער נישט נאר די זייטיגע שטייערן־קאסטן זענען נישט קלענער געווארן. די שטייערן גופא אויך נישט. די פאטאצקיס, די ראדזיווילס און זייערע גלייכן — זיי ווילן זיך א עצה געבן, אבער דאס קליינע מענשעלע — איהם וועלן די הויכע שטייערן פולשטענדיג פארניכטן, וויבאלד דער מלוכה־בודזשעט אויפ'ן נייעם יאהר איז בעשטימט געווארן אין דערזעלבער הויך וואס ביז איצט (2.450 מיליאן הוצאות, בעת הכנסות נישט קיין סך מעהר פון 2 מיליארד); אז דער בודזשעט אויפ'ן נייעם יאהר וועט נישט אויסהאלטן, פונקט ווי סוועט נישט אויסהאלטן דער בודזשעט פונ'ם לויפיגען יאהר, דאס איז קלאר, דערווייל אבער וועט ער שאפן א נאך מעהר בערוהיגטע שטימונג און קיין געזונדער אונזער ווירטשאפטליכן לעבן וועט עס אוודאי נישט צוגעבן.

דיסקוסיע וועגן שחיטה־פערבאט

אין טורינגישען לאנדטאג

בערלין (יט"א) אין טורינגישען לאנדטאג האט זיך נאך א לענגערער הפסקה ווידער בעגייט די שארפע דיסקוסיע ארום דעם נאציאנאל־סאציאליסטישען פארשלאג וועגן שחיטה־פערבאט. מיט שארפע רעדעס געגען דעם שחיטה־פערבאט זענען ארויסגעטרעטן פארשטעהער פון דער סאציאל־דעמאקראטישער פארטיי. די סאציאל־דעמאקראטען האבן געפאדערט איבערצושיקן דעם פארשלאג אין דער יורידישער קאמיסיע, וואו עס וועלן אונטערזוכט ווערן די יורידישע און ווירטשאפטליכע מאטיוון פון דעם פארשלאג. אויך דער פארשטעהער פון די קאמוניסטן האט אנערקענט די רעגירונגס דערפאר, וואס אין דער צייט, ווען עס הערשט אזא אומגעהויערע נויט און ארבייטסלאזיגקייט, טראגט זי אריין א געזעץ, וואס בעשיצט כלומרשט די בהמות און וועט ברענגען שאדן דער ווירטשאפט פון לאנד. דער פארשלאג איז איבערגעשיקט געווארן אין דער יורידישער קאמיסיע.

דער צוואנג־זונטאג־רוה און די יודען אין מאראקא

פאריז (יט"א) די יודישע סוחרים און האנדווערקער אין מאראקא ליידען שטארק פון געזעץ וועגן צוואנג־זונטאג־רוה, ווייל זיי זענען געצוואונגען צו האלטן געשלאסן זייערע ווארשטאטן און געשעפטן 2 טעג אין וואך. דאס געזעץ רעדט פאר בלויז איין צוואנגס־אפרוה־טאג און לאזט איבער די בעשטימונג פון דעם טאג די שטעט. נישט קוקענדיג אבער אויף די יודישע ארגומענטן, ווערט דער צוואנגס־אפרוה־טאג בעשטימט אויף זונטאג.

גרויס כבוד פאר א גרויסן דיכטער

דער 70־יעהריגער יובילעי פון גערהארט האופטמאן ווערט אין דייטשלאנד געפייערט ווי א פאלקס־יום־טוב

גערהארדט הויפטמאן, דער בעריהמטער דייטשער דיכטער און דראמאטורג, דער שעפער פון „די וועבער", פון „האנעלע", „פערזונקענע גלאקע", „פורמאן הענשעל" און פיל, פיל אנדערע דראמאטישע ווערק, וואס ווערן געשפילט אויף די ביהנעס פון דער גאנצער וועלט, איז איצט אלט געווארן זיבעציג יאהר. צוליב'ן דאזיגען יובילעי קומען פאר אין גאנץ דייטשלאנד גרויסע פייערונגען, וועלכע זענען פערוואנדעלט געווארן אין אן אמת'ען פאלקס־פעסט. עס זענען איינגעארדענט געווארן גרויסע פייערליכע אקאדעמיעס לכבוד דעם דיכטער, די רעגירונג האט איהם בעשאנקען מיט א גאלדענעם מעדאל, די בלעטער זענען פול מיט הויפטמאנ'עז, זשורנאלען און צייטונגען האבען איהם געווידמעט ספעציעלע נומערן.

אין נאוועמבער־העפט פון זשורנאל „די ליטעראטור", וואס איז געווידמעט דעם גרויסן דיכטער, פערנעהמט זיך סטראדאניץ מיט דער גענעאלאגיע פון האופטמאנען. ער בעווייזט, אז דריי דורות פון דיכטער זענען געווען וועבער, אזוי אז זיין ווערק, וואס האט בשעתו געמאכט אזא רושם, צערקערט זיך מיט דער נאטירליכער נייגונג פון דיכטער. צו די אבות פון האופטמאנען געהערט אויך דער בעריהמטער פעלדמארשאל בליכער.

עס ווערט אנגעוויזען, אז פיל פון האופטמאנס ווערק זענען געווארן געפילמט און עס האבן אין זיי געשפילט די בעסטע דייטשע שוישפילער, ווי העני פארטען, פאול וועגענער, דיטערלע. העפליך א. א. האופטמאנס „האנעלע" ווערט איצט איבערגעארבייט אין א נייעם קלאנג־פילם.

די בעקאנטע דייטשע ליטעראריש וואכענשריפט „די ליטעראריש וועלט" האט אויך געווידמעט א ספעציעלען נומער האופטמאנען. אין דעם נומער ווערט ספעציעל בעהאנדעלט די פראגע וועגן נאטוראליזם אין דער ליטעראטור, ווייל דער נאטוראליזם אין דער דייטשער ליטעראטור איז ענג פערבונדען מיט'ן נאמען פון האופטמאנען. צווישען די מחברים, וואס זענען בעטייליגט אין דעם נומער פון די „ליטעראריש וועלט", געפינען זיך אלפרעד דעבלין, יאהאנעס שלאף, פישער, דער פערלעגער פון דיכטער, מאקס ריינהארדט און פיל אנדערע. מאקס ריינהארדט שרייבט וועגען האופטמאנען: גערהארדט האופטמאן בעדייט פאר מיר, פאר מיין ענטוויקלונג, פאר מיין ארבייט און פאר מיינע ערפאלגען, פאר מיינע צילען און פאר מיין גאנץ לעבען אזוי אומענדליך פיל, אז איך בין נישט אומשטאנד צו בעגרעניצען די דאזיגע בעדייטונג מיט וועלכע עס איז נישט פערגלייכען און ערקלערונגען".

די שענסטע מתנה האט אונטערגעטראגען דעם אלטען דיכטער דער זשורנאל „די נייע רונדשוי". דאס נאוועמבער־בוך פון זשורנאל איז אינגאנצען געווידמעט דעם דיכטער. אין דעם בוך איז פערזאמעלט א גלענצענדע געזעלשאפט פון שריפטשטעלער, קריטיקער, ארטיסטען, וועלכע זענען געקומען אפגעבען כבוד דעם גרויסען שרייבער. די פירמע פישער, וועלכע גיט ארויס האופטמאנס ווערק, האט געהאט מיט צעהן יאהר צוריק ארויסגעגעבען אלע זיינע ווערק. איצט, צום זיבעציגסטען יובילעי, האט די פירמע ארויסגעגעבען א פולע זאמלונג פון אלע האופטמאנס דראמען פאר זעהר א ביליגען פרייז, אזוי אז די אויסגאבע וועט זיין צוגענגליך פאר די ברייטסטע שיכטען.

אין דעם בוך פון „די נייע רונדשוי" זענען פערטרעטען: טאמאס מאן, פריץ פאן אונרוה, פראנץ ווערפעל, קארל צוקמאיער, יאקאב וואסערמאן, ווילהעלם פאן שאלץ, מאקס בראד, עמיל לודוויג, מאקס ליבערמאן, גערטרוד עיזאלדט. דער בעריהמטער דייטשער קריטיקער אלפרעד קער ווידמעט האופטמאנען אין דעם בוך א זעהר אינטערעסאנט געדיכט, וואס שטעלט מיט זיך פאר א געמיש פון פאלימיק מיט ליריק. זאל דער דיכטער אננעהמען זיין בעגריסונג, שרייבט קער, אבער די צייט פון יובילעי איז אויסגעפאלען נישט קיין גוטע. אלע שעהנע טרוימען וועגען דער צוקונפט זענען צורונען, די רעפובליק געהט צום טייוועל, הגם אהן איבערקעהרענישען (די רעפובליק איז אהנע פוטש זא גוט ווי פוטש) דאס לאנד ערווארט דאס צוריקקעהרען זיך פון די האהענצאלערנס. פאר די צעהן יאהר פון זעכציג־יעהריגען יובילעי ביז היינט, האט זיך זעהר פיל געענדערט, אבער דו, שרייבט קער, ביזט געגאנגען מיט דיין וועג, נישט אכטענדיג אויף גארנישט, און דאס איינציגע וואס מיר קענען דיר זאגען, איז: מיר דאנקען, מיר דאנקען, מיר דאנקען.

פאר אויסוואורפן איז נישטא קיין פרייהייט

ווי אזוי זאלען זיך יודען בעציהען צו דער אויטאנאמיע פון די אוניווערזיטעטען?

די כראנישע אנטיסעמיטישע אונרוהען אויף די פוילישע אוניווערזיטעטן האט פאר דער יודישער עפנטליכקייט געשטעלט די פראגע, ווי אזוי זאל זי זיך בעציהען צו דער אויטאנאמיע פון די הויכשולען. עס איז איצט אקטועל די פראגע וועגן בעגרענעצן די אויטאנאמיע, דאס בילדונגס־מיניסטעריום האט שוין אויסגעארבייט געהעריגע פראיעקטן, אלזא, ווי דארף זיין די שטעלונג פון די יודען: דארף מען זיך איינשטעלן פאר דער אפהיטונג פון דער אלטער טראדיציע פון אוניווערזיטעטס־פרייהייט, אדער די שטעלונג קאן זיין נאר אזעלכע, אז גארנישט וועט אין די יעניגע פרייהייט, וועלכע איז פערבונדען מיט מענשען־האס, מענשען־פערפאלגונג און דערנידערונג? די פראגע בעהאנדעלט אויך ד"ר טהאן אין אן ארטיקעל אין „ה. דז." ער שרייבט צ. א.:

„וואס טוט די אויטאנאמיע ביים אונז סברוך פון עקסצעסען? צי דערשטיקט זי זיי אין שורש? קיין שום גוטעס, זי לאשטשעט באר און פערשטעט. ווען עס זענען שוין פערהאן געגנוג צובראכענע יודישע שארבענס און געגוג אויסגעהאקטע שויבען, געגוג פערניכטעטע פערמעגנס און צוקלאפטע יודישע פערבייגעהער, האן בעהמט מען זיך צו בערוהיגען די ליבע יוגענד".

דער מחבר פרעגט: צי זעען מיר עס מחויב צו ברענגען יעדעס יאהר אט אזעלכע קרבנות פאר דער אומבעגרענעצטער פרייהייט, צי לוינט זיך פאר אט דעם צעיושען המון אפהיטען די אויטאנאמיע? ד"ר טהאן דערצעהלט זעהר אן אינטערעסאנטען עפיזאד פון צווייטען ציוניסטישען קאנגרעס. איינער פון די דעלעגאטען, נישט זעהר קיין סימפאטישע פערזאן, האט געהאלטען אין איין דערמאהנען דעם קאנגרעס וועגען דער פרייהייט פון ווארט. דאס האט ענדליך ארויסגעבראכט פון געדולד מאקס נארדוי'ען, וועלכער האט א געשריי געטאן: „פיר שטראלכע גיבט עס קיין רעדע־פרייהייטען" פאר אויסוואורפען איז נישטא קיין פרייהייט פון ווארט! און ווירקליך: פאר פערברעכער איז נישטא און עס טאר נישט זיין קיין פרייהייט. פאר זיי זענען פערהאן טורמעס.

און דאך, איז זיך ד"ר טהאן מודה, וואלט ער קיינמאל נישט געווען אימשטאנד אויפצוהויבען די האנד געגען דער אויטאנאמיע פון די הויכשולען:

„איך וואלט קיינמאל נישט געווען אימשטאנד צו שטימען פאר דער בעגרעניצונג פון דער פוילישער פרייהייט פון די אוניווערזיטעטען נישט בלויז אויפ'ן געביט פון לערנען, נאר אויך אויפ'ן געביט פון אדמיניסטראציע. איך וואלט נישט געקאנט שלום מאכען מיט'ן געדאנק, אז א פראפעסאר פון אוניווערזיטעט קאן אין זיין איניציאטיוו אין זיינע האנדלונגען זיין אפהענגיג פון עפעס אנדערש, אויסער פון זיין געוויסען. אין גרונד גענומען איז דאך אט די העכסטע גרופע פון עפנטליכע פונקציאנערען די עליטע פון דער מענשהייט. זיי מוזען האבען א בעזונדערע שטעלונג אין דער געזעלשאפט. און די אוניווערזיטעט מוז זיך אדמיניסטרירען לויט איהרע אייגענע רעכט. נאטירליך געהערען כוליגאנעריע און שטעקען־העלדישקייט צו דער קאמפעטענץ פון דער פאליציי און פון דער פראקוראטור און נישט צו די מענשען פון דער וויסענשאפט... פאר אויסוואורפען איז נישטא קיין פרייהייט, האט ריכטיג געזאגט דער אלטער לייב נארדוי, אבער די אוניווערזיטעט אליין מוז זיין פריי.

ד"ר טהאן ערקלערט זיין שטעלונג דערמיט, וואס ער קאן באין אופן נישט גובר זיין אין זיך דעם אפשר נאאיווען אפטימיזם, וועלכער גלויבט דאך, אז עס וועט זיין בעסער און נישט ערגער.

וואס איז געוועזן סטאלינס פרוי,

וועלכע איז פרישט זעהר יונג געשטארבען

אין מאסקווע, ווי איבעראל אין דער וועלט, האט געמאכט א גרויסן רושם דער פלוצלינגער טויט פון סטאלינס פרוי, נאדיעושדא אלילויעווא. ווי געווענליך וועגן אלצדינג, וואס קומט פאר היינטער די מויערן פון קרעמל, האט מען אויך אין דעם פאל גענומען מאכן פארשידענע פאנטאסטישע השערות וועגן טויט פון דער יונגער פרוי. עס איז שוין אפילו פערשפרייט געווארן א קלאנג, אז זי איז פערסמט געווארן דערפאר, ווייל זי איז כלומרשט געווען א געגנערין פון איהר מאן א. ד. גל. אין די פאנטאזיעס איז נישטא קיין שפור אמת. דער טויט איז געווען א נאטירליכער. אלילויעווא איז געשטארבען פון אפענדיציט (אנצינדונג פון בלינד־דארם).

נאדיעושדא אלילויעווא איז געווען כיל יונגער פון סטאלינען. זי איז געווען א טאכטער פון א פעטערבורגער ארבייטער. בעקאנט האבען זיי זיך אין יאהר 1917 באלד נאך דער באלשעוויסטישער איבערקעהרעניש, ווען די סאוויעטען־רעגירונג האט זיך געהאט איינגעארדענט אין דער געביידע פון אמאליגען סמאלני אינסטיטוט (לערן־אנשטאלט פאר מיידלעך פון אריסטאקראטישע הייזער) זי איז געווען א סטענאטיפיסטקע און אויך לענין האט זעהר פון איהר געהאלטען. זי איז געווען פערטרויט אין די סאמע געהיימסטע בעפעהלען און שריט פון דער נייער רעגירונג און ווען מען פלעגט דארפען ערלעדיגען עפעס זעהר א וויכטיגע ארבייט, פלעגט מען עס אנפערטרויען דער אלילויעווא, הגם זי איז דעמאלט נאך געווען זעהר יונג, נישט קיין אכצעהן יאהר אלט.

פאר דעם יונגען מיידעל האט סטאלין אוועקגעווארפען זיין פרוי און זיין זוהן און האט צום צווייטען מאל חתונה געהאט, און ווי מ'גיט איבער פון קרייזען, וואס שטעהען נאהענט צו סטאלינ'ען, האט ער געלעבט מיט זיין יונגער פרוי זעהר גליקליך. א חוץ א זוהן פון דער ערשטער פרוי האט סטאלין נאך צוויי קינדער. א זוהן וואסילי און א טאכטער סוויעטלאנא. סטאלינס פרוי האט נישט גענומען קיין אנטייל אין דעם פאליטישען לעבען, הגם זי איז געווען א קאמוניסטקע. לעצטענס האט זי שטודירט אויף איינער פון די טעכנישע הויכשולען און האט די טעג געזאלט בעקומען דעם דיפלאם פון אינזשיניער.

די פערשטארבענע האט מען נישט פערברענט אין קרעמאטאריום לויט דעם מנהג, וואס ווערט איצט איינגעבירגערט אין מאסקווע, נאר מען האט זי קובר געווען אויפ'ן בית עולם ביים נאוואדיעוויטשי מאנאסטיר. אין דער לויה האבען זיך בעטייליגט די אנגעזעהענסטע טוער פון דער סאוויעטען מאכט און פון דער קאמוניסטישער פארטיי. ווען די טרומנע איז ארונטערגעלאזט געווארן אין קבר, האט דער [illegible] געפילט [illegible] סטאלין האט בעקומען טויזענדער דעפעשען און בריף מיט ביילייד.

„נומערוס קלאוזוס" אין אונגארן בלייבט אומגעענדערט

בודאפעשט (יט"א) די ערווארטונגען, אז די געמבעש־רעגירונג וועט אפשאפען אדער מאדיפיצירען דעם „נומערוס קלאוזוס" געזעץ האבען זיך ביז איצט נישט בעשטעטיגט.

די יודישע עפנטליכקייט איז אבער בעפרידיגט מיט דער ענערגישער שטעלונג פון דער רעגירונג לגבי די אנטיסעמיטישע עקסצעסען אויף די אונגארישע הויכשולען.

נייע שוהל־פערשוועכונגען אין דייטשלאנד

בערלין (יט"א) אומבעקאנטע כוליגאנען האבען בעשמירט די סינאגאגע אין ראשטאט (באדען) מיט היטלער־העצערישע אויפשריפטען. אין קארלסבאד האבען היטלעריסטען שפעט אין אוונט אויסגעהאקט אלע שויבען אין דער ארטיגער שוהל און אין וואוינונג פון קהלה־לערער. די פאליציי האט נישט בעוויזען צו פערהאלטען די שולדיגע.

געשטארבען דער בעקאנטער כירורג פראפ. האלענדער

בערלין (יט"א) אין עלטער פון 65 יאהר איז געשטארבען אין בערלין דער בעקאנטער יודישער כירורג פראפ. אויגען האלענדער. פראפ. האלענדער האט פערעפענטליכט א רייכע ווערטפולע ארבייטען אויף דעם געביט פון כירורגיע.

די ווערען בעריהמט דורך משוגעת'ן
אין דעם קינסטלער־קוואַרטאַל פון פאַריז

אין דעם לאַטיינישען קוואַרטאַל פון פאַריז, וואו עס געפינען זיך אַלע קינסטלער, מאַהלער, פּאָעטען, וועט איהר טרעפען זאָנדערבאַרע טיפּען, און „משוגעים" נישט דווקא צווישען די קינסטלער. טשיקאַווע מענשען פון דער וועלט קומען אַהין אַראָפּ, יעדער איינער זוכט צו ווערען בעריהמט דורך זיינע משוגעת'ן.

פרל. אַליס פּרין, וועלכע איז אכצעהן יאָהר געווען אַ מאָדעל־מיידעל אין די קינסטלער־סטודיאָס פון דעם לאַטיינישען קוואַרטאַל אין פאַריז, דערציילט וועגען די דאָזיגע טשיקאַווע טיפּען. אַט זענען עטליכע צום ביישפּיל:

דער אייביגער וואַנדערער איגנאַציאַ, פון סאַלאַמאַנקאַ, שפּאַניען, אין דער היים האָט ער אַמאָל געשטודירט פאַר אַדוואָקאַט. ער איז אָבער פון דער נאַטור געווען אַ שטאַרק־רעליגיעזער מענש. ער פלעגט זיך פייניגען דעם גוף: זיך שמייסען מיט ריטער.

געקליידט איז ער אַרומגעגאַנגען אין אַ פּאַיאַצקער מיצקע, צוריסענע הויזען, די שמאַטעס האָבען אַראָפּגעהאָנגען בלויז ביז די קניה, און גרויסע פּירקאַטיגע טופליעס אויף די פיס, פאַראויס פאַר זיך האָט ער געטראָגען אַ רויטע טיכעל.

אַזוי האָט ער זיך אַרומגעשלעפּט איבער די גאַסען פון סאַלאַמאַנקאַ, אַרום די קלויסטערס און מאָנאַסטירען דאָרט. ווען ער האָט זיך אַזוי געוויזען אויף די פּאַריזער גאַסען, האָט ער גלייך געהאַט אַ רעדעל מיט מענשען אַרום זיך.

איגנאַציאַ פלעגט אָפט קומען אין קאַפע „ראָטאָנדע", אויפ'ן מאָנפּאַרנאַס, וואו ער האָט זיך געפיהלט היימישער, ווייל דאָרט האָט ער געטראָפען נאָך אַ סך משוגעהדיג־געקליידעטע.

איינמאַל זענען אין דער דאָזיגער קאַפע־הויז געזעסען צוויי סקאַנדינאַווער מיידלעך. און ווען זיי האָבען איהם דערזעהען האָבען זיי גענומען מאַכען צו איהם אויגעלעך, כלומרשט אַז זיי זענען בעגייסטערט פון זיין זאָנדערבאַרען פנים. האָט זיך ביי איגנאַציאָן אָנגעצונדען דאָס האַרץ, און ער האָט אַרונטערגעוואָרפען פון זיך די קליידער און גענומען אַרומלויפען אַ נאַקעטער איבער'ן קאַפע־הויז הערענדיג און שלייערנדיג מיט די הענט ווי אַ יוֹלדער.

איצט זיצט ער איינגעשפּאַרט אין אַ משוגעים־הויז אין סאַלאַמאַנקאַ.

אַ קוריאָזער טיפּ איז געווען סוזאַן, וועלכע איז געווען בעקאַנט אַלס „די פרוי מיט'ן אָפּגעשניטענעם אויער".

געקומען איז זי פון דרום־פראַנקרייך, וואו זי איז געווען פערהייראַט צו אַ רייכען. זי איז אָבער אַנטלאָפען מיט איהר שאָפער, און דער סוף איז געווען אַ ביטערער. דער שאָפער האָט זי איינמאַל געכאַפּט מיט אַ שעהנעם יונגערמאַן, און האָט איהר דערפאַר אָפּגעשניטען אַן אויער.

איז סוזאַן אַוועק קיין פּאַריז, זי האָט זיך אָנגעטאָן אַ ריזיגען אויער־רינגעל, וואָס האָט פערדעקט דעם אָפּגעשניטענעם אויער. אויפ'ן מאָנפּאַרנאַס האָט זי געעפענט אַ געשעפט אַלס מאָדיסטקע, אָבער אין דער זעלבער צייט האָט זי געפיהרט ליבעס־געשעפטען מיט מענער. אויסגענומען האָט זי זעהר שטאַרק מיט איהר טשיקאַווען גרויסען אויער־רינגעל, אַ סך האָבען גענומען איהר נאָכטאָן.

איינמאַל אָבער, אויף אַ באַל, האָט אַ פערליבטער, אַריינשושענדיג איהר הייסע ליבעס־ווערטער אין אויער, בעמערקט אַז איהר פעהלט אַן אויער, די נייעס האָט זיך גלייך פערשפּרייט און זי איז נאָך מעהר בעריהמט געוואָרען.

פּאַריזער האָבען ליב צו בעזוכען מוזעאומס, פון ווערקסענע פיגורען. פיל האָבען געמאַכט גרויסע פערמעגענס פון אַזוינע מוזעאומס. אַ געוויסער דיאַר, נישט אין גאַנצען קיין נאָרמאַלער מענש, האָט זיך ספּעציאַליזירט אין מאַכען ווערקסענע פיגורען, פון די וואוסטע פערברעכער. ער האָט געהאַט אַ מוזעאום אין דעם לאַטיינישען קוואַרטאַל.

דיאַר איז געווען משוגע פאַר זיינע פיגורען. אַ בעזונדערס שטאַרקע ליבע האָט ער געפיהלט צו דער ווערקסענער פיגור פון אַ טאַנץ־מיידעל מיט'ן נאָמען „זשולי". ער פלעגט זי שטענדיג האַלטען אין בעפּוצען מיט אַלערליי שמאַטעס, זיך צאַצקען מיט איהר און קושען איהרע ליפּען. איז דיאַרס פרוי געוואָרען זעהר אייפערזיכטיג פון דעם, וואָס ער גיט אַוועק זיינע בעסטע ליבעס־געפיהלען צו אַן אַנדער הגם נישט קיין לעבעדיגער פרוי. איינמאַל, אין אַ שכורען צושטאַנד האָט ער שיער נישט ערמאָרדעט זיין פרוי דערפאַר וואָס זי האָט שטילערהייט געפּרובירט פערניכטען די פיגור פון דער מאָדעל־מיידעל, שכנים זענען זיך צונויפגעלאָפען אויף די געשרייען און מ'האָט גערופען פּאָליציי. אָבער איידער די פּאָליסליים האָבען בעוויזען צו קומען, איז דיאַר פערשוואונדען געוואָרען צוזאַמען מיט דער ווערקסענער פיגור פון דער מיידעל.

אַ געהיימניספולע פרוי איז געווען סולטאַנאַ, אַן אָריענטאַלישע טענצערין, עד היום איז איהר לעבען פערבליבען אַ סוד פאַר אַלעמען.

אויפגעפיהרט האָט זי זיך שטענדיג אויף אַ מאָדנעם אופן. דאָ האָט מען זי געזעהן אין די ערגסטע פלעצער, פערברענגענדיג מיט די נידעריגסטע סאָרטען מענשען; און דאָ איז זי פּלוצלונג אַראָפּגעקומען אין קאַפע ריין געקליידעט און זיך געהאַלטען ווי אַ רעכטע צנועה, אַמאָל פלעגט טרעפען, אַז זי פלעגט אינמיטען אַ הולאַנקע זיך פּלוצלינג אַוועקשטעלען אויף די קני פאַר איהר פערעהרער און נעהמען זיך בעטען ביי איהם, ער זאָל זי הייראַטען.

נאָכדעם פלעגט זי ערקלערען איהר זאָנדערבאַרע האַנדלונג, אַז זי איז נישט נאָרמאַל און אַז איהר פאָטער און איהרע ברידער האָבען פערענדיגט זייערע לעבענס אין אַ משוגעים־הויז.

אייניגע האָבען געזאָגט, אַז דאָס מאַכט זי זיך נאָר משוגע, אין אַ געוויסער קאַבאַרע, וואו זי פלעגט אָפט קומען, האָט מען בעמערקט אַז זי שיכורט זיך קיינמאָל נישט אָן. זי ריהרט בלויז צו די ליפּען, און ווען קיינער זעהט נישט, גיסט זי עס אויס אונטערן טיש.

זי האָט געהאַט אַ קאָנטראַקט אַלס טענצערין אין דעם אַבאַנאַ־מאַבאַנאַ קאַפע, פאַראַיאָהרען האָט מען זי געפינען אַ טויטע. ביים פּאָלמעסען איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז זי איז פערגיפטעט געוואָרען. דאָס איז געווען אַן איבעראַשונג, ווייל איהרע נאָהענטסטע פריינט האָבען געוואוסט, אַז זי האָט קיינמאָל נישט געברויכט קיין [illegible] שטאָפען, האָבען אייניגע געזאָגט אַז זי איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד, אַנדערע, ווידער, אַז מ'האָט זי פערסמט.

מ'האָט זי פערגיפטעט דערפאַר, האָבען זיי געזאָגט, ווייל זי האָט געוואוסט צופיל סודות, זי האָט געאַרבייט אַלס שפּיאָנקע אי פאַר פראַנקרייך, אי פאַר איטאַליען אין דער זעלבער צייט, האָבען זיי בעהויפּטעט. אין 1925 איז זי געווען אין טוניס (דרום אַפריקע) און עס איז געפאַלען אויף איהר אַ חשד, אַז זי שפּיאָנירט פאַר איטאַליען, זי איז געווען בעקאַנט מיט די הויפּט האַפען־שטעט פון מיטעללענדישען ים, און האָט פליסיג גערעדט אַראַביש, גריכיש, איטאַליעניש, פראַנצויזיש, און שפּאַניש, אין פּאַריז האָט זי שטענדיג געזוכט די געזעלשאַפט פון ענגלישע לופטפליה בעאַמטע. זי האָט ביי זיך געהאַט אַ טערקישען פּאַס, אָבער די טערקישע רעגירונג האָט געלייקענט אַז זי האָט ווען אַרויסגעגעבען איהר אַ פּאַס.

איהר טויט, פּונקט ווי איהר לעבען איז אַלץ געבליבען אַ סוד.

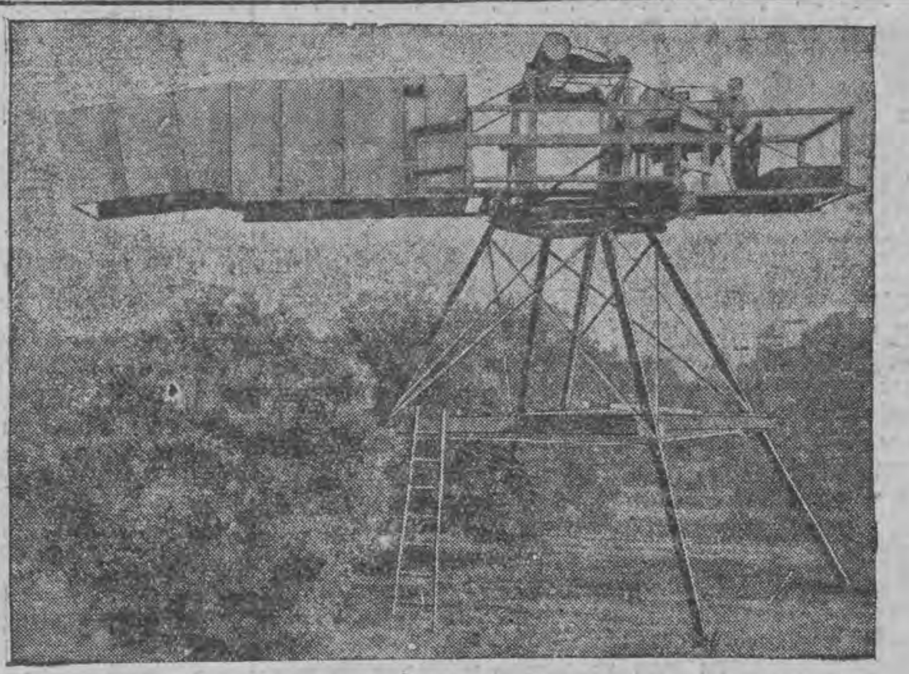

אויף די אַראַנזשען־פּלאַנטאַציעס אין קאַליפאָרניע זענען אויפגעשטעלט געוואָרען ריזיגע אַפּאַראַטען, וואָס וואַרימען אָן די לופט.

שדוכים צוליב געלד פערבאָטען אין מעקסיקא

מעקסיקא וועלכע איז געוואָרען איינע פון די פאָרטגעשריטענסטע לענדער אין בעצוג צו איהרע הייראַטס און גט־געזעצען, האָט ערשט אָנגענומען אַ געזעץ פאַר וועלכען עס קומט איהר אַ מעדאַל, זי האָט נעמליך פערבאָטען שידוכים צוליב געלד.

נאָר עס איז נישט אַזוי איינפאַך ווי עס רעדט זיך, נאָך אַלעמען קען מען נישט וויסען וועלכער שידוך עס איז צוליב געלד און וועלכער צוליב ליבע. און עס איז אויך נישט אַזוי זיכער, אַז די „פּראַקטישע" שידוכים זענען ערגער ווי די ראָמאַנטישע. דאָ האַנדעלט זיך וועגען אַן אַנדער סאָרט שידוך — אַ שידוך וואו אַן ערפאַהרענע דאַמע הייראַט מיט אַ רייכען עובר בטל כדי אויסצונוצען זיין פערמעגען פון איהם: אָדער וואו אַ יונגער פּוסט־און־פּאַסטניק האָט חתונה מיט אַן עלטערער פרוי, וועלכע פערשטעהט נישט, אַז דער חברה־מאַן איז נישט אויסען איהר ליבע, נאָר איהר געלד.

דער נייער געזעץ לויטעט, אַז איידער אַ פּאָרפאָלק הייראַט, דאַרפען ביידע אויסשטעלען אַ דאָקומענט, אין וועלכען זיי פערשרייבען וויפיל זיי פערמאָגען און וואָס זיי פּלאַנעווען צו טון מיט דעם נאָך דער הייראַט. זיי דאַרפען אויך שווערען, אַז זיי קענען זיך זעהר גוט. אַז זיי גלויבען אַז זיי זענען צוגעפּאַסט איינער צום צווייטען, און אַז זיי הייראַטען נישט אום צו ציהען פּראַקטישע פּראָפיטען דערפון.

דער דאָקומענט ווערט בעטראַכט פאַר אַ קאָנטראַקט, שפּעטער אויב איינער פון דעם פּאָרפאָלק בעקלאָגט זיך, אַז די צווייטע (אָדער דער צווייטער) האָט איהם אָפּגענאַרט און האָט נישט אָפּגעהיט דעם קאָנטראַקט קען ער ברענגען אַ קלאַגע און אויב די קלאַגע ווערט פעסטגעשטעלט ווערט די הייראַט בטל געמאַכט.

ווי די בעאַמטע ערקלערען, האָט שוין דער געזעץ פערהיט עטליכע פערמעגליכע מענער און פרויען פון אַוואַנטוריסטען פון ביידע געשלעכטען, עס האָט אויך פערהיט, אַז מיידלעך זאָלען הייראַטען אין איילעניש פון „ליבע", נאָכ'ן ערשטען אויגענבליק. דער געזעץ פאָדערט אַז די צוויי זאָלען ערקלערען, אַז זיי קענען זיך אַ לענגערע צייט.

קלאַנג־קינאָ־טעאַטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג!
גרויסע מעכטיגע דראַמע א.נ.
אוואַנטוריסטין
אין די הויפּט־ראָלען:
Gina Magnes, Gabriel Gabrio
אויסערן פּראָגראַם: דראַמע פון אַ פרויען־נשמה א.נ. „די זינדיגע פרוי"
מיט Bille Dove אין די הויפּט־ראָל
נעכסטער פּראָגראַם: „סערזשאַנט X"
מיט איוואַן מאָזשוכין.
אָנהויב פון די סעאַנסען טעגליך 4 נאָכמיטאָג
שבת און זונטאָג 12 אַ זייגער בייטאָג.

די יונגע שעהנהייט

אַ קליינער צופאַל: פערבלאָנדזשעט צווישען די בערג. און געשעהען איז עס אַזוי:

איך האָב געריטען אויף דער איינגעשפּאַרטסטער פון אַלע בהמות — אויף אַן אַראַביש אייזעל וועלכער האָט פּשוט פון מיר חוזק געמאַכט. מיין שטעקען מיט וועלכען איך האָב זיך אָפט בענוצט האָט אויך נישט געהאַט קיין שום ווירקונג. אומגעקעהרט, ער האָט פיל מעהר געווירקט אויף מיר ווייל מיט יעדען קלאַפּ האָב איך זיך אַלץ מעהר דענערווירט, צוקוקענדיג ווי פילאָזאָפיש־גלייכגילטיג ער נעמט דאָס אויף ער האָט נישט פערשנעלערט זיין גאַנג אַפילו אויף קיין שריט נישט אין דער צייט, וואָס איך האָב שוין געשפּירט טראָפּענס שווייס אויף מיין געזיכט און שמערץ אין דער האַנט פון מאַניפּולירען מיט דעם שטעקען. און פּלוצלינג האָב איך פערשטאַנען אַן עפּיזאָד פון דער תורה, וועלכע איך האָב נישט פערשטאַנען: ווי בלעם'ס אייזעל האָט אָנגעהויבען רעדען. אין אַזאַ צושטאַנד קען מען הערען פון אַן אייזעל נישט בלויז קורצע פראַגען נאָר אַפילו גאַנצע דרשות... אַוועק געאַמפּערט זיך מיט איהם אַ שטיקעל צייט האָב איך ענדלעך געמוזט מבטל זיין מיין רצון צוליב זיין רצון. איך האָב איהם נאָר געלאָזען די אַלגעמיינע ריכטונג — צום ים צו; פון דער אַלטער קאָלאָניע נס־ציונה צו דער שפּעטערדיגער קאָלאָניע בית חנן, און ווייטער ווי ער וויל. אָפּגעלאָזען דעם ציימעל פערוויכערט געמיטלעך אַ פּאַפּיראָס און זיך אַרומגעקוקט אויף דער [illegible] אַרום.

און די וועלט אַרום איז ווירקליך געווען שעהן אַ העל־בלויער הימעל איבער דופטע גרינע גאַרטענס, אַ שמאָלער זאַמדיגער וועג ציהט זיך אָהן ענדע צווישען געדיכט בעוואַקסענע פּאַרקענס פון אַראַנזשען־פּלאַנטאַציעס. און פון דאָ און דאָרט הערט זיך דער כאַראַקטעריסטישער פאַר יענער געגענד קלאַפּען פון אַ מאָטאָר. שטייט זיך אַ ווייסע שיינע געביידע אין גרינעם גאַרטען — דער ברונים מיט אַן עלעקטרישען מאָטאָר — און אייזערנע פעדים ציהען זיך דורך די בערג און טאָלען, פון דעם ווייטען ירדן. פון רוטענבערגס קראַפט־סטאַנציעס, און דאָ קלאַפּט זיך מאָנאָטאָן, עפּיס קלינגענדיג קלאַפּט אומאויפהערליך. די געביידע איז פערשלאָסען, קיין לעבעדיגע נשמה נעבען איהר. עס הערט זיך נאָר, ווי וואַסער גיסט זיך שטיל, שטיל דורך די צעמענט־רעהרען און שטילט דעם גרויסען דורשט פון ערד און בוים קרישטאָל־ריינע, גיסט זי זיך בשפע טרינקט אָן די פערשמאַכטע ערד און מאַכט בול־בול־בול.

איך רייט אַזוי גאַנץ לאַנג, גאָרטען איין גאָרטען אויס איינער ענדיגט זיך דער צווייטער הויבט זיך אָן. און געזאָגט האָט מען מיר — ווען איך וועל אַרויספאָהרען פון די גאָרטענס, וועל איך זיך אָנשטויסען אויף אַ רייה בערג און מיט אַ פוסוועג צווישען זיי וועל איך דערגרייכען מיין ציל. ווירקליך, איך האָב זיך נאָכדעם אָנגעשטויסען אויף אַ גרופּע בערג ענטבלויזטע גראָהע און דורכגעשניטענע מיט אומצאָליגע פוסוועגען. מיט וועלכען־זשע וועג דאַרף איך רייטען? אויף אַ מאָמענט פערהאַלט איך דעם אייזעל און בעטראַכט די אומגעגענט, אָבער די פוס־וועגען צוגייען זיך איבער די בערג אין אַלע ריכטונגען, ווי שטראַהלען פון דער זון, און איך מוז זיך פערלאָזען אויף דעם אייזעלס געגאַד. באַלד זענען פערשוואונדען די גאָרטענס און די מאָטאָרען האָבען זיך מעהר נישט געהערט. איך בין געווען צווישען בערג.

פּלוצלונג, ווען דער אייזעל האָט געמאַכט אַ שאַרפע ווענדונג, האָב איך זיך אָנגעשטויסען אויף אַ בעדואינישען ביידעל, אייגענטליך האַלב־ביידעל, האַלב־סוכה; צוריסענער, צופיצעלטער שוואַרצער געוועב פון ציגען־האָר צוזאַמען מיט צווייגען און טרוקענע ריסער. און אַט פון אַזאַ פינסטערער הייל און פון אַ טיף ברוינעם געזיכט האָבען אויף מיר אַ בליק געטאָן אַ פּאָר פייערדיגע אויגען מיט שניי־ווייסע ציינער. ווי פון דעם „הייזעל אָנקעל טאָמס", אין ערשטען מאָמענט האָב איך זיך אַביסעל פערלוירען. אָבער באַלד זיך בעהערשט און געריטען ווייטער מיט געמאַכטער גלייכגילטיגקייט. און דאַמאָלס האָב איך דערזעהען אַ סך אַזעלכע הייזלעך אין די קנייטשען פון די בערג, וועלכע איך האָב פריהער נישט בעמערקט קלאָר: איך האָב פערבלאָנדזשעט און בעפין זיך צווישען אַ בעדואינישען שבט. עס זענען מיר געקומען אויפ'ן געדאַנק עהנליכע פאַלען וועלכע האָבען זיך זייער טרויעריג געענדיגט, און מיין גוטמוטיגע שטימונג איז ווי מיט רויך פערשוואונדען. אַן אומהיימליכקייט האָט מיך בעהערשט: נאָך קיין אוואַנטורעס יאָג איך זיך נישט, אַלענפאַלס, נישט דאָס איז דער ציל פון מיין רייזע און נישט מיט אַזאַ אייזעל — אַ שלימזל לאָזט מען זיך אויף אוואַנטורעס. איך האָב שנעל און פעסט בעשלאָסען נישט רייטען ווייטער אין דער אומבעוואוסטער ריכטונג נאָר אויפהויבענדיג זיך אויף דעם באַרג און דאָרט זוכען די ריכטונג צו בית חנן. אַלנפאַלס אויסמיידען ווי נאָר מעגליך די אומפריינדליכע הייזלעך.

איך האָב אַזוי געטאָן און ווירקליך דערזעהען גרופּעס קאָלאָניסטישע הייזלעך, טוקענדיג זיך אין גרינס, און דער וועג צו זיי איז געלעגען צופוסענס פון מיין באַרג. נאָכלאָזענדיג אַזוי, האָב איך בעמערקט ווייט ווייט אַ פיגור פון אַ פרוי, וועלכע איז געגאַנגען אין דער זעלבער ריכטונג. מיין אייזעל האָט ווי פערשטאַנען די לאַגע און האָט מיך צום ערשטען מאָל מזכה געווען מיט זיין אייזעלשען גאַלאָפּ.

שפּעטער מיט עטליכע מינוט בין איך שוין געווען אויף מיין ראָסנ־אייזעל נעבען דער פיגור און האָב בעגריסט אַ יונג שוואַרץ־חנ'עוודיגע שיינהייט. זי האָט אויפגעהויבען אויף מיר צוויי שיינע גרויסע אויגען מיט לאַנגע ווימפּערן און שטיל געענטפערט אויף דער בעגריסונג. איהרע אויגען האָבען דערמאָנט דעם ים אין שטיל־צושטאַנד: די אויבערפלאַך איז רוהיג און טיפער ליגען פּאָטענציעלע שטורם־קרעפטען. איהר פיגור איז געווען בעבויט אין אַ וואונדערליכער סימעטריע; די אַקסלען — געטאָקט, די טאַליע — פעסט און די מיידעלשע ברוסט, האָט זיך רוהיג בעוועגט.

י. איינער, (ירושלים)

(סוף מאָרגען)

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

האנדווערקערטום און אינטעליגענץ

ס'ווערט איצט כסדר ארויסגערוקט די לאזונג, אז די אינטעליגענטע כחות זאלען זיך פעראינטערעסירען מיט'ן גורל פון די יודישע האנדווערקער-מאסען. די לאזונג האט געמוזט ארויסרופען א שטארקע פערוואונדערונג און איז ממש אין אונזער געזעלשאפטליכען לעבען א קוריאז, וועלכער מוז גענוי ערטראכט ווערען.

אויפ'ן געביט פון מאנכע האנדווערקער-פעראיינען איז פאר עטליכע יאהר ענטשטאנען די לאזונג, אז נאר א האנדווערקער קען א האנדווערקער פערשטיין און פערטיידיגען. די לאזונג האט מען פערוואנדעלט אין א סיסטעם און ארויסגעשטויסען מיט קיינע אויסנאהמען אלע נישט האנדווערקער פון די פעראיינען און בעזייטיגט זיי פון יעדער ארבייט לטובת דער יודישער מלאכה. עס איז דערגאנגען אזוי ווייט, אז פאר דעם יודישען אינטעליגענט, פאר דעם סטודענט און אקאדעמיקער, אינזשיניער א. א. זענען פאקטיש געשלאסען געווארען די טירען פון די האנדווערקער-ארגאניזאציעס.

אמת, מ'האט נישט געהערט ביי אונז דעם בעקאנטען רוף „נידער מיט דער אינטעליגענץ", אבער ביי יעדער געלעגענהייט האט מען אנגעווענדעט אלע מיטלען, אפילו די שארפסטע, בכדי צו בעזייטיגען די אינטעליגענץ און אוועקרוקען זי ווייט פון דעם האנדווערקער. צי עס איז געווען א קאמף געגען מכלומרשטע קאנקורענטען, צי א שטרעבונג צו בעזייטיגען די בעסער אריענטירטע מיטארבייטער — איז א סוד. א פאקט איז, אז מ'האט געשאפען א תהום צווישען דער אינטעליגענץ און דעם האנדווערקערטום.

די פראקטיק האט געברענגט א גרויסען שאדען דעם האנדווערקערטום בכלל און בפרט דער פראווינץ, ווייל בעת אין די גרעסערע צענטרען זענען נאך פארהאן האנדווערקער מיט פאכמענישע בילדונג, וועלכע קאנען געבען די מאסען א געוויסען מינימום בילדונג און ארגאניזאציע, איז אבער אויף דער פראווינץ כמעט נישט פארהאן אזעלכע. די צוזאמענארבייט פון דער אינטעליגענץ ווי אינזשינירען, דאקטוירים, טעכניקער א. א. וועלכע האבען אין אנדערע געזעלשאפטען פיל געלייסטעט פאר דעם האנדווערקער הן אין הינזיכט פון פאכמענישער צוגרייטונג, הן פון ארגאניזאציע, בילדונג און אלגעמיינער קולטור, פעלט שטארק אונזער האנדווערקער-מאסע און עס איז בלי ספק איינע פון די וויכטיגסטע סיבות פון דער ירידה פון אונזער מלאכה לטובת אנדערע, וועלכע האבען בעוויזען צו קאארדינירען די ארבייט פון די צוויי שיכטען: אינטעליגענץ און מלאכה.

מיר זענען עדות, ווי פערשידענע פאכען, וועלכע זענען געווען כמעט אויסשליסליך אין די הענד פון אונזערע האנדווערקער ווערען איבערגענומען דורך אנדערע, וועלכע ארגאניזירען זיך שטילערהייט און פערשווענדען נישט קיין כחות אויף קאמפען מיט אייגענע אינטעליגענץ.

און דעריבער אינטערעסירט זיך יעצט, ווען עס איז צוליב פערשידענע סיבות נישטא קיין סעזאן פאר פאליטישע ארבייט, קיינער נישט מיט דער האנדווערקער-מאסע און די האנדווערקער לעהר-יוגענד איז כמעט אהן אויפזיכט: נישטא קיין פערבעסערונגס-קורסען צו די עקזאמענס, נישטא קיין פאך-שולען און אפילו נישט קיין קורסען. צו די האנדווערקער-עקזאמענס טרעט צו א מינימאלע צאל יודישע קאנדידאטען, די אלגעמיינע פאך-שולען ווערען איגנארירט דורך אונזער יוגענד און מיר וועלען בקרוב זעהען די טרויעריגע פאלגען פון דעם מצב אבער ס'וועט דאן זיין צו שפעט: די צייט ארבייט תמיד געגען די פערנאכלעסיגטע און די פאזיציעס, וועלכע ווערען פערלאזען אדער פערשפילט וועט מען נישט צוריק בעקומען.

בעת יעצט אפילו, ביי דער מעהרהייט אין מאנכע צווייגען פון דער מלאכה איז דער איינפלוס פון אונזערע האנדווערקער אין די צעכען און ספעציעל אין די האנדווערקער קאמערן א מינימאלער — קאן מען זיך פארשטעלען וואס פאר א צייטען ס'קומען אן.

זיכער איז אבער, אז ווען ס'וואלטען אין די ארגאניזאציעס געווען טעטיג אינטעליגענטע כחות, וואלט דער חורבן אין די האנדווערקער-רייהען נישט אנגענומען אזא טרויעריגען כאראקטער.

מיר ווילען גלויבען, אז די סיטואציע פון האנדווערקערטום האט איבערצייגט די מעהר בעוואוסטזיניגע עלעמענטען, וועלכע שטעהען יעצט אין דער שפיץ פון די האנדווערקער-ארגאניזאציעס, אז ס'איז א דרינגענדע נויטווענדיגקייט צו ענדערען די ביז יעצטיגע טאקטיק.

די האנדווערקער-ארגאניזאציע מוז צוריק עפענען פאר דער יודישער אינטעליגענץ דעם וועג צו די האנדווערקער און זייער ארגאניזאציע. די כונות מוזען זיין ערנסטע און אויפריכטיגע. מען דארף אויך געפינען גאראנטיעס, אז ביי דער ערשטער בעסטער געלעגענהייט וועט מען די מענשען מיט די בעסטע כונות און גוטען ווילען צו ארבייטען פאר'ן וואויל פון דער האנדווערקער-מאסע נישט ווייזען די טיר, בכדי זיי זאלען נישט „שטערן" סיי ביי קליינליכע אינערליכע קאמפען פון אמביציעס, סיי ביי אויסערליכע מאנדאטען מלחמות.

דער הויפט-ציל פון דער ארגאניזירונג פון דער מלאכה אין דער יעצטיגער שווערער צייט איז קודם כל פראפעסיאנעלע בילדונג סיי פון האנדווערקער סיי פון דער לערן-יוגענד.

מיר זענען ווייט פון גרינגשעצען פאליטישע פראבלעמען, ווער ווייס אבער צי ס'איז נישט ריכטיגער צו ווענדען די אויפמערקזאמקייט אויף צו שאפען גרויסע רייען פאכלייט, געשולטע, גע־בילדעטע מייסטערס אנשטאט צו קעמפען פאר פאליטישע אמטען פון פראבלעמאטישען ווערט.

די קאאפעראציע פון דער אינטעליגענץ מיט דעם האנדווערקערטום איז א נויטווענדיגקייט ביי אונז, אויב מען וויל נישט דערלאזען, אז די געשולטע קאנקורענץ זאל ארויסשטויסען אונזער בעל מלאכה פון די פערנומענע פאזיציעס און דערנאך רואינירען.

דער קאמף מיט דער אינטעליגענץ איז צוועקלאז און ברענגט קודם כל שאדען דער האנדווערקער-מאסע גופא.

א. אינטעליגענט.

וואס דארף יעדער סוחר וויסען וועגען שטראף-קאדעקס?

— 2. —

אין אונזער ערשטען ארטיקעל (זעה „נייער פאלקסבלאט" 265) האבען מיר שוין אנגעוויזען אויף איניגע פאלגען, צו וועלכע ס'קען דערפיהרען דער ארטיקעל 273 פון שטראף־קאדעקס. דער דאזיגער ארטיקעל רעדט ווייטער וועגען דעם סוחר, וועלכער האט פערערגערט זיין פערמעגענס־צושטאנד „דורך מאכען בולט־ריזיקאלישע אפמאכען". אויב צוליב די דאזיגע אפמאכען קען דער סוחר נישט בעצאהלען זיינע חובות — דראהט איהם ווידער א שטראף ביז 3 יאהר ארעסט.

צי איז דא נישט געעפענט געווארען א ברייט פעלד צו א פולשטענדיג פרייע אינטערפרעטאציע, וועלכע אפמאכען זענען געווען „בולט ריזיקאלישע" און וועלכע נישט? און צי וועט מען נישט קענען אלע אפמאכען, וועלכע האבען אין זייערע פאלגען געברענגט היזקות און פערערגערט דעם פערמעגענס־צושטאנד פון סוחר — קוואליפיצירען אלס „בולט ריזיקאלישע"?

א סוחר האט, למשל, מיט עטליכע חדשים צוריק געשלאסען א טראנזאקציע אויף עקספארטירען סחורה קיין ענגלאנד אין ענגלישע פונטען, דער פונט פאלט און דער סוחר האט געהאט פערלוסטען, צי איז דאס געווען א „בולט ריזיקאלישע" טראנזאקציע?

דער סוחר האט דאך געוואוסט, אז דער ענגלישער פונט איז אוועקגעגאנגען פון גאלד־פאריטעט, ער האט דעריבער געקענט און געדארפט פאראויסזעהען, אז דער פונט וועט נאך ווייטער פאלען, ארויסגעהענדיג פון דעם שטאנדפונקט וועט מען דעם דאזיגען אפמאך קענען האלטען פאר „בולט ריזיקאליש" און אויב דער סוחר וועט צוליב לאזען א וועקסעל צום פראטעסט, דראהט איהם ארעסט ביז 3 יאהר.

איך וועל נאך געהען ווייטער און זאגען, אז אין דער איצטיגער קריזיס־צייט קען מען כמעט יעדע קרעדיט־טראנזאקציע קוואליפיצירען אלס ריזיקאלישען אפמאך, ווייל יעדער ווייסט דאך, אז ערטיילען איצט קרעדיט איז פערבונדען מיט ריזיקא און דאס מיט בולטע און צוליב דעם וועט א סוחר, וועלכער האט געהאט פערלוסטען ביים ערטיילען קרעדיט, קענען קומען צו ארעסט ביז 3 יאהר, אויב צוליב די דאזיגע פערלוסטען, וועט ער זיין אייגענעם וועקסעל מוזען דערלאזען צום פראטעסט. און אין 99 פראצענט איז דאך די סיבה פון לאזען וועקסלען צו פראטעסט דווקא די פערלוסטען וואס דער סוחר ליידט ביי קרעדיט־אפעראציעס — און צוליב דעם וועט מען 99 פראצענט פון די וועלכע האבען דערלאזט וועקסלען צו פראטעסט, קענען זעצען אויף דער בעשולדיגונגס־באנק לויט'ן ארטיקעל 273 פון שטראף־קאדעקס.

נישט ווייניגער געפעהרליך איז דער תנאי וואס איז דערמאהנט אין דעמזעלבען ארטיקעל און וועלכער לויטעט: „פערקלענערען אדער בעלאסטען זיין פערמעגען".

פערקלענערען און בעלאסטען דאס פערמעגען דאס איז דאך די נארמאלע טעטיגקייט פון יעדען סוחר.

א סוחר, למשל, גיט אויס גרויסע סומעס אויף רעקלאמע, דאס הייסט, אז ער פערקלענערט זיין פערמעגען, פאראויסזעהענדיג, אז דאס וועט איהם ברענגען גרויסע פערדינסטען. די האפנונגען האבען דערווייל ענטוישט און די פערלוסטען וואס זענען געלעגט געווארען אויף רעקלאמע, זענען נישט געדעקט געווארען מיט פערדינסט, ס'קומט דער ערשטער פראטעסט און אזא סוחר קען מען שוין אייגזעצען אין ארעסט.

אדער אזא פאקט: אן אינדוסטריעלער וועט נעהמען א הלוואה, כדי צו מאכען אינוועסטיציעס, ער בעלאסטעט אזוי ארום זיין פערמעגען און פערגרעסערט זיין אונטערנעהמונג — אויב די אינוועסטיציעס האבען ענטוישט, ס'ווערט פערערגערט זיין פערמעגענס-צושטאנד, דער ערשטער פראטעסט און ס'קען קומען צו א קרימינעלען פראצעס.

אזא בעלאסטען פון פערמעגען און פאטאלע פאלגען פון די דאזיגע אינוועסטיציעס — זענען כסדר אויף דער טאג־ארדנונג און דאס קען מען זעהר לייכט אונטערפיהרען אונטער דעם שטראף־קאדעקס.

דער ארטיקעל 273 זעהט פאר דעם פאל, ווען דער בעל חוב האט געהאנדעלט „לייכטזיניג" — און ארטיקעל 274 ווידער ווערט פארגעזעהען א פאל ווען דער בעל חוב דערפיהרט מיט א כוונה צו באנקראט, כדי צו בעעוולען די גלויביגער. פאר דעם דראהט א שטראף ביז 5 יאהר טורמע. דער בעגריף „לייכטזיניגקייט" אליין, איז נישט פעסטגעשטעלט, אזוי ווי ס'איז נישט פעסטגעשטעלט דער בעגריף „דערפיהרען צו דעם, אז מ'זאל נישט קענען צאהלען". דאס אלץ איז אנבעלאנג פון דער פראקוראטור־אמט.

אין א ווייטערדיגען ארטיקעל וועלען מיר ברענגען די ווייטערדיגע בעשטימונגען פון נייעם שטראף־קאדעקס.

יעפים שעכטין.
אדוואקאט.

גרויסע האנדווערקער-פערזאמלונג

האט זיך ארויסגעזאגט וועגען א רייה אנגעוועהטאגטע פראגען

זונטאג-רוה און דער האנדווערקער-קורסען פון בוכהאלטעריע ביים צענטראלען האנדווערקער-פערבאנד. — וואס פעהלט דער בוי-בראנזשע? — קראנקען-און פערזיכערונגס-קאסע פאר האנדווערקער.

אונטער פארזיץ פון וויצע-פרעזעס ליבערמאן איז פארגעקומען אין האנדווערקער-פערבאנד, פאלודניאווא 4 א גרויסע פערזאמלונג, וועלכע איז געווען געווידמעט פערשידענע אקטועלע פראגען, ווי: זונטאג-רוה, פעראיינפאכטע בוכפיהרונג און אנדערע.

דאס ערשטע ווארט בעקומט ה' פרוינד, וועלכער דערמאנט, אז אין דער לעצטער צייט האט זיך אין דער פרעסע בעטומעלט וועגען א דעקרעט אין דער פראגע פון זונטאג-רוה, וועלכען דער מלוכה-פרעזידענט האט געזאלט ארויסגעבען און וועלכער איז סוף כל סוף אריינגעטראגען געווארען אין סיים אריין. כאראקטעריסטיש דערביי איז דער פאקט, אז דער פראיעקט זעהט איבערהויפט נישט פאר קיין שום הנחות פאר'ן האנדווערקערטום. דער רעפערענט לעגט דעריבער פאר זיך צו ווענדען צום סיים מיט א געהעריג מאטיווירטען מעמאריאל, אין וועלכען עס זאל אויסגעדריקט זיין די פאסטולאטען פון די האנדווערקער. ער פאדערט אויף די אנוועזענדע זיי זאלען זיך ארויסזאגען, וואס פארא הנחות זענען פאר'ן האנדווערקערטום פון די פערשידענע פאכען נויטיג. אין א לענגערער דיסקוסיע האט זיך אויסקריסטאליזירט א געוויסע שטעלונג, וועלכע וועט גענומען ווערען אין אכט ביים צוזאמענשטעלען פון מעמאריאל.

דיר. רעדלוס רעפערירט דאן די פראגע פון דער פעראיינפאכטער בוכפיהרונג, עס ווייזט זיך ארויס, אז עס איז זעהר געווינשען, אז די האנדווערקער זאלען קודם-כל זיך פערשאפען די ביכער און אפשטעמפלען, ווייל נאך דעם 1-טען יאנואר האט שוין דאס שטעמפלען נישט קיין ווערט. אויסערדעם וועלען די ביכער אנערקענט ווערען דורך די שטייער-מאכט און מען וועט נישט אונטערווארפען זיין דער שאצונג. עס ווערט דאן אנגענומען די רעזאלוציע איינצופיהרען קורסען פון דער פעראיינפאכטער בוכפיהרונג פאר בעלי-מלאכות און זייערע קינדער און ביי א מעגליכקייט אנגאזשירען אויך בוכהאלטערען, וועלכע זאלען פיהרען די בוכפיהרונג פאר איניגע ווארשטאטען צוזאמען.

עס ווערט דאן בעריהרט די פראגע פון קראנקען-קאסע-אפצאהל אין דער בוי-בראנזשע. די פראגע רעפערירט דער סטארשי פון בלעכער-צעך ה' סענדעראוויטש. עס ווערט בעשלאסען זיך צו ווענדען צו דער האנדווערקער-קאמער אין דעם ענין מיט א געהעריגען מעמאריאל. אין דער פראגע פון הכנסה-שטייער אין דער בוי-בראנזשע, וועלכע ווערט אויך רעפעריערט דורך ה' סענדעראוויטש, ווערט בעשלאסען, אז אלע בוי-צעכען זאלען זיך ווענדען צו די מיטגלידער צו זיין פארזיכטיג ביים אויסשטעלען רעכנונגען די הויזבעזיצער, כדי נישט צו ליידען ביים אויסמעסטען הכנסה-שטייער.

צום סוף פאדערט ה' פרוינד אויף די אנוועזענדע, אז אין הסכם מיט'ן ארט. 198 פון אינדוסטריע-געזעץ קענען ווערקשטעלען לעגאליזירט ווערען שפעטסטענס ביז'ן 15 דעצעמבער, זאלען די מייסטער, וועלכע האבען נישט קיין האנדווערקער-קארטען זיך בעצייטענס אינפארמירען ערלעדיגען די פארמאליטעטען. ווייטער ווערט געמאלדען, אז פון 1 דעצעמבער וועט עקזיסטירען ביים פערבאנד א קראנקען-קאסע, וועלכע וועט ערטיילען ביליגע מעדיצינישע הילף אלע מיטגלידער.

די אנוועזענדע ווערען אויך אויפגעפאדערט זיך איינצושרייבען זיך אלס מיטגלידער און דער זיכערונגס-קאסע אין א טויפאל ביים פערבאנד. ביינאכט ווערט די פערזאמלונג געשלאסען.

וועגען אנערקענען האנדעלס-ביכער

די האנדעלס-קאמערען האבען זיך געווענדעט צום פינאנץ-מיניסטעריום מיט פאלגענדע פאסטולאטען: 1) אנערקענען פעראיינפאכטע האנדעלס-ביכער פאר דער צייט איידער די פעראָרדנונג וועגען דעם האט זיך בעוויזען, אויב די ביכער זענען געפיהרט לויט'ן פאראגראף 4 פון דער זעלבער פעראָרדנונג, דערביי זאל דאס נישט-פאראפירען די ביכער נישט דערפיהרען צו דיסקוואליפיצירען זיי. אזוי ווי די מעהרהייט סוחרים האבען געפיהרט ביכער ערשט נאכ'ן בעוויזען זיך פון די פעראָרדנונג (פון 1/IX) וועט אויסקומען אז ביזן 1/IX וועט מען זיי שאצען אזוי ווי ביז אהער, בעט זיך די האנדעלס-קאמער, אז די שאצונג זאל קומען פראפארציאנעל מיט'ן אומזאץ פון (לויט די ביכער) צ.ב. די ביכער פון 1/IX ווייזען אן אומזאץ פון 4000 זל. דאס הייסט 1000 זל. מאנאט דורכשניטליך זאל מען געבען פון [...]000 פאר א גאנץ יאהר.

אויף פערקויפען ברען-שפיריט

דארף מען נישט קיין ערלויבניש

אין הסכם מיט'ן § 38 פ. 2 און 3 פון פעראָרדנונג פון פינאנץ-מיניסטער פון 10/IX ד. י. (אז.ר.פ. 88 פאז. 746) דארף מען נישט צום פערקויף פון ברען-ספיריטוס (דענאטירטער) בעזיצען ספעציעלע ערלויבניש.

די וואס פערנעהמען זיך מיט'ן פערקויף פון ברען-שפריט דארפען בלויז מעלדען אין עקציז-אמט די דאטע פון ווען אן זיי פערקויפען און פון ווען אן זיי האבען ליקווידירט דעם פערקויף פון שפריט.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם טיילט מען מיט פון צענטראלען קליינהענדלער-פעראיין, פאו[...]סקע 15, אז אין לאדזער עקציזן-אמט געפינען זיך ספעציעלע דעקלאראציעס וועלכע מ'קען בעקומען יעדען טאג פון 8 ביז 3 מיטאג. יעדער גיט אפ אזא מעלדונגס-דעקלאראציע דארף [...] דערן א בעשטעטיגונג.

ניַיער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

ניַיער פאלקסבלאט

דינסטאג
כג
22
מרחשון תרצ"ג

נאוועמבער
זון-אויפגאנג 6.49
זון-אונטערגאנג 3.50

עדות פון דער פערטיידיגונג ווערען פערהערט

אויף דעם גרויסען פראצעס פון די לינקע פ.פ.ס.

נעכטען 9 אינדערפריה האבען זיך אנגעהויבען די פערהאנדלונגען מיט'ן אויסהערען פון דעם בעשולדיגונגס-עדות, יאן וושיסלא — פשאדאוויק פון אנדריכאוו.

דער עדות רעדט וועגען דעם בעשולדיגטען ספאלעק.

דער לעצטער זאל האבען איינגעארדענט דעם 22 יוני 1930 א מיטינג אין אנדריכאוו. דערביי האט ער זיך נוהג געווען אויף אזא אופן: ער האט פערהאלטען דעם עולם, וואס איז געגאנגען אין קאשטשאל און גערופען זיי אויפ'ן מיטינג. דער מיטינג איז געווען אן'אומלעגאלער.

דאן ווערט אויסגעהערט דער עדות, העניק ראקינסקי—עלטערער פשעדאוויק פון זגערוש.

דער עדות רעדט וועגען די בעשולדיגטע גרודזשינסקי, בזשעזשינסקי, נאווראצקי און קאנארסקי.

ער דערצעהלט, ווי אזוי עס איז אין יאהר 1926 ענטשטאנען אין זגערוש די לינקע פ. פ. ס. די לייטונג פון דער דאזיגער פארטיי פון זינט איר ענטשטעהונג ביז דער ליקווידאציע איז געווען די זעלבע. פארזיצער איז די גאנצע צייט געווען אגאני גרודזשינסקי. ביים קאמיטעט זיינען געווען אפטיילונגען: פראפעסיאנעלע, פאר פרויען און פאר יוגענדליכע. אין שייכות מיט'ן צווייטען קאנגרעס איז פארגעקומען אין זגערוש א זיצונג פון קאמיטעט פון די לינקע פ. פ. ס., אויף וועלכער אלס דעלעגאטען זיינען געוועהלט געווארען: גרודזשינסקי, קאנארסקי און נאווראצקי.

גרודזשינסקי איז פערנאטירט אין דער פאליצייי זינט 1926, אלס מיטגליד פון די לינקע פ.פ.ס. ער איז געווען עטליכע מאל ארעסטירט.

ווייטער דערצעהלט דער עדות, אז די מיטגלידער פון דער קאמוניסטישער זגערושער געזעלשאפט „וויעדזא" זיינען גלייכצייטיג געווארען מיטגלידער פון די לינקע פ.פ.ס.

וועגען קאנארסקי'ן זאגט דער עדות, אז ער איז געווען פארזיצער פון א „קאמער" פון דער קאמוניסטישער פארטיי אין זגערוש.

עס ווערט גענומען אויפ'ן פערהער דער ערשטער עדות פון דער פערטיידיגונג, אליאסעק.

דער עדות זאגט, אז ער איז געווען אויפ'ן צווייטען קאנגרעס פון פ.פ.ס. דארט איז ער ארעסטירט געווארען צוזאמען מיט אנדערע, און דערנאך איז ער בעפרייט געווארען.

לויט די ערקלעהרונגען פונ'ם עדות זיינען אלע פערזאמלונגען און מיטינגען געווען רעגיסטרירט אין דער סטאראסטווע. קיין שום אויסרופען אויפ'ן קאנגרעס האט ער נישט געהערט.

דער צווייטער עדות פון דער פערטיידיגונג, קארמאזין דערקלעהרט, אז ער איז געווען אויפ'ן קאנגרעס, אז מ'האט איהם געהאט ארעסטירט, אז ער איז אבגעזעסען אין פרעווענץ-ארעסט 15 חדשים און לסוף איז די אויספארשונג געגען איהם בטל געווארען.

אדוו. אוטערגוט פרעגט דעם עדות, וואס פאר א פונקציע האט אין דער פארטיי אויסגעפירט גאוואטשיק.

קארמאזין דערקלעהרט, אז גאוואטשיק איז געווען א מיטגליד פונ'ם ראיאן, און אז א געוויסע צייט איז ער געווען פערטרעטער פון קאסירער.

פארזיצער: — וועלכע פארטייען האבען געהערט צום אנטי-פאשיסטישען בלאק?

עדות: — פ. פ. ס., דייטשע סאציאליסטישע פארטיי, א.א.

דער ווייטערדיגער עדות פון דער פערטיידיגונג, דאנעצקי, דערקלעהרט אויף דער פראגע פונם פארזיצער, אז ער איז געווען אויפ'ן קאנגרעס, און אז ער איז א מיטגליד פון קרייז-קאמיטעט פון די לינקע פ.פ.ס.

ער דערקלעהרט, אז דער עקזעקוטיוו האט געפייערט דעם ערשטען מאי, דעם פרויען-טאג, יוגענד-טאג, און דעם אנטי-מלחמה-טאג.

פארזיצער: — און דעם יום-טוב פון די דריי למד'ן? (לענין, ליבקנעכט און לוקסענבורג).

עדות: — ער איז געפייערט געווארען בעזונדער.

אדוו. וואכטעל: — צי האט זיך גאוואטשיק בעטייליגט אין די זיצונגען פונ'ם עקזעקוטיוו?

עדות: — וויפיל מאהל איך בין געווען, האב איך איהם קיינמאל נישט געזעהן.

אדוו. וואכטעל: — וואס פאר אן'אויסגאבען האט געהאט דער שטאדטישער קאמיטעט פון די לינקע פ.פ.ס. בעת די וואהלען אין 1930?

עדות: — 300 זלאטעס.

דער עדות ווענצעל דערצעהלט, אז ער איז געווען אויף א פארוואהל-מיטינג אין קאנסטאנטין. עס זיינען דארט פארגעקומען חילוקי-דעות'ן צווישען „בעבע" און לינקע פ.פ.ס. קיין שום אויסרופען האט ער נישט געהערט.

דער עדות, זאסאדא דערקלעהרט, אז אויפ'ן קאנגרעס איז ער נישט געווען.

אדוו. וואכטעל: — צי איז דער עדות געווען אין יאהר 1929 אויף דער אנטי - מלחמה'שער קאנפערענץ פון די לינקע פ.פ.ס.?

עדות: — יא.

פערטיידיגער: — וויפיל מענשען זיינען דאן ארעסטירט געווארען?

עדות: — 100.

פערטיידיגער: — צי איז פארגעקומען א פראצעס?

עדות: — ניין! ער איז בטל געווארען.

פארזיצער:—וויפיל מאל איז דער עדות געווען ארעסטירט?

עדות: — פינף מאל.

עס ווערט פערהערט דער עדות פשיביליאווסקי, א מיטגליד פון עקזעקוטיוו פון די לינקע פ.פ.ס.

אדוו. וואכטעל: — צי געדענקט דער עדות דעם שטרייק אין דער „ווידזעווער מאנופאקטור" אין יאהר 1928?

עדות: — יא.

אדוו. וואכטעל: — צי האט גאוואטשיק געהערט צו דער שטרייק-קאמיטעט?

עדות: — יא, אלס ארבייטער.

אדוו. וואכטעל: — ס'ארא איינקונפטען האט געהאט די לינקע פ.פ.ס. אין לאדז?

עדות: 300 זל. א חודש.

אדוו. וואכטעל: — צי איז געווען א בעשלוס וועגען איבערגעהן צו קאנספיראטיווער טאקטיק?

עדות: — ניין.

דערמיט האבען זיך פערענדיגט די נעכטיגע פערהאנדלונגען און היינט פריה ווערט דער פראצעס פארטגעזעצט.

רעגיסטראציע פון יאהר-גאנג 1909

(מ) היינט, דינסטאג דעם 22-טען ד. ח. דארפען זיך מעלדען צו דער רעגיסטראציע אין לאקאל אויף זאוואדזקא 11 פון 8 ביז 3 א זייגער, מענער פון אלע קאמיסאריאטען, פונ'ם יאהרגאנג 1909 און עלטערע, וועלכע האבען זיך לעת עתה צו פאבאר-רעגיסטראציעס נישט געשטעלט און נישט איינגעשריבען געווארען אין די פאבאר-ליסטען.

די אלע דארפען מיטברענגען די נויטיגע פערזענליכע דאקומענטען.

אונטערשטיצונגען פאר ארבייטסלאזע

וועלען ווערען אויסגעצאהלט:

מיטוואך, דעם 23. ד. ח. די אותיות:

A B C D E F G H I J K L Ł

דאנערשטאג, דעם 24. ד. ח. די אותיות:

M N O P R S T U W Z Ż

נאך 3000 ארבייטער

פערלירען דעם 15 דעצעמבער זייער ארבייט

(2) נעכטען האט דער קלאסען-פעראיין בעקומען א בריף פון זיין אפטיילונג אין זאוויערטשע, אז די אקציען-געזעלשאפט „זאוויערטשע" האט געמאלדען, אז זי שטעלט אפ איהרע פאבריקען דעם 15 דעצעמבער ה. י. אויף אנ'אונבעשטימטער צייט.

אין דער דאזיגער פירמע ארבייטען אנ'ערך 3000 ארבייטער.

זיך אפגעשטעלט די פאבריק פון „בלאוואט לודזקי"

(2) נעכטען האט זיך אויף אנ'אונבעשטימטע צייט אפגעשטעלט די פאבריק „בלאוואט לודזקי".

די הונדערט ארבייטער, וואס האבען געארבייט אין דער פאבריק, האבען געקומען אונטערשטיצונגס-קארטען.

מיר נישט — דיר נישט

גייט רוהיג א היים, צוברעכט מען איהם די ביינער

(2) בעת דער 53-יעהריגער יוזעף סטוואזשעצקי (פון זשגאווסקא 100) איז נעכטען ביי-נאכט געגאנגען א היים, האבען עטליכע לאבוזעס פערטשעפעט אויף דער טרעמבאצקא-גאס און איהם מורא'דיג צושלאגען.

מ'האט געמוזט צו איהם צורופען פאגאטאוויע

פון האנדעלס-געריכט

פירמע „ארנאלד שווארץ" רעגולירט אויף 50 פראצענט

אויף דער לעצטער זיצונג האט דאס געריכט בעשטעטיגט דעם רעגולאציע-אפמאך צווישען דער פירמע „ארנאלד שווארץ" (פשעיאזד 90) מיט די קרעדיטארען. די פירמע רעגולירט אויף 50 פראצ. אויסצוצאהלען אין משך פון 30 חדשים.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופגעלאשטש פון דער פירמע „מערצערס", בעזיצער ברידער עהרליך (פאלודניאווא 52), איז פערזיגעלט געווארען די פאבריק פון קינדער-וועגעלעך, אויף פאלודניאווא 52 ווערטס בעזיצער ס'זיינען: משה זעליגמאן, בערנארד קעמפנער און משה הערש עהרליך, וועלכע האבען אויף א ליציטאציע אפגעקויפט די מאשינען און בנינים פון בערנארד עהרליך.

אזוי ווי די פאבריק פון קינדער-וועגעלעך האט מיט דער געפאלענער פירמע „מערצערס" קיין שום שייכות נישט געהאט, האט דאס לאדזער קרייז-געריכט מסכים געווען מיט די מאטיווען, און פעסטגעשטעלט, אז די פירמע „מערצערס" האט נישט קיין געמיינזאמעס מיט דער פאבריק פון קינדער-וועגעלעך.

געגען דער דעציזיע האבען די קרעדיטארען אפגעגעבען אנ'אפעלאציע צום אפעלאציע-געריכט אין ווארשא.

— דאס אפעלאציע-געריכט האט אויף דער לעצטער זיצונג בעשטעטיגט די דעציזיע פון לאדזער האנדעלס-געריכט, און די אנקלאגע פון די קרעדיטארען אפגעווארפען.

אינטערווענץ ביים וואיעוואדע יאשטשאלט

דעלעגאציע פון פראפעסיאנעלע פעראיינען וועגען אונטערשטיצונג פאר ארבייטסלאזע און פאליטיק פון דער אינדוסטריע

(2) נעכטען האבען זיך אין לאדז פערשפרייט קלאנגען, אז אין דער וואיעוואדזשאפט איז אפגעהאלטען געווארען א קאנפערענץ מיט'ן אנטייל פון ארבייטער-פארשטעהער אין שייכות מיט דער סיטואציע, וואס האט זיך געשאפען נאכ'ן שליסען שייבלער און גראהמאנס פאבריקען.

די קלאנגען זיינען אבער געווען אומבעגרינדעטע.

ערשט היינט וועט זיך אין דער וואיעוואדזשאפט מעלדען א דעלעגאציע פון טעקסטיל-ארבייטער פון די קלאסען-פעראיינען, כדי פארצושטעלען פארן וואיעוואדע די בעדינגונגען, וואס הערשען אויפ'ן לאדזער ארבייטס-מארק.

די ערשטע אויפגאבע פון דער דעלעגאציע איז אויסצוגעבען א דרוק אויפ'ן שטאטישען קאמיטעט צו העלפען די ארבייטסלאזע, כדי צו פערזיכערן די עקזיסטענץ-מעגליכקייט פאר די ארבייטער פון שייבלערן, וועלכע בעקומען נישט קיין אונטערשטיצונגען.

דערנאך וועט די דעלעגאציע בעטען דעם וואיעוואדע, ער זאל זיך פעראינטערעסירען מיט דער פאליטיק פון דער אינדוסטריע, וועלכע האט, — קענענדיג בשעתו בעגרעניצען די פראדוקציע, פונאנדערטיילען די ארבייט אויף א לענגערער צייט ביי א בעגרעניצטער ארבייטס-וואך — פראדוצירט אינטענסיוו, בכדי איצט איינגאנצען אפצושטעלען די פאבריקען.

אלס ביישפיל פון אזא טאקטיק קאן נישט אויף אזויפיל דינען „שייבלער און גראהמאן", וואו עס האבען דעצידירט אנדערע סיבות, ווי די פירמע „לעאנהארדט, וועלקער און גירבארדט", וואו עס זיינען אויך געקינדיגט געווארען אלע ארבייטער, מיט דער כוונה אפצושטעלען די ארבייט אויף אנ'אומבעגרעניצטער צייט.

די דעלעגאציע וועט בעטען, אז ס'זאל גע-ווענדעט ווערען די אויפמערקזאמקייט פון די ספעציעלע פאקטארען אין ווארשא אויף דעם אנטי-מלוכה'שען כאראקטער פון דער אקציע, וואס ווערט איצט אדורכגעפיהרט, ווייל זי ברענגט אריין אנ'אלץ שטארקערע אויפרעגונג צווישען די ארבייטער.

לויט דער מיינונג פון די שטאטישע אפיציעלע פאקטארען, זאלען „שייבלער און גראהמאנס" פאבריקען אנהויבען צו גיין אין העלפט דעצעמבער.

ס'איז אויך נישט אויסגעשלאסען, אז א קלענערע צאהל ארבייטער וועט שוין אנהויבען ארבייטען סוף נאוועמבער, אדער אין אנהויב דעצעמבער.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט בייגאכט דיזשורירען: ש. יאנקעלעוויטש (אלטער מארק 9), ל. שטעקעל (לימאנאווסקיעגא 37), ב. גלוכאווסקי (נארוטאוויטשא 6), ס. האמבורג (גלובנא 50), ל. פאוולאווסקי (פיעטרקאווער 307), א. פיאטראווסקי (פאמארסקא 91).

Dr. med. **H. ŁUBICZ**

ספעצ. פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנקה

צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32

נעמט אן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאכמ. און פון 5–8 אוועגד. זונטאג פון 9–11 בייטאג.

פילהארמאניע

דאנערשטאג, דעם 24-טען נאוועמבער, 8.30 אוונד

גראנדיעזער קאנצערט

פון שענסטען זינגער

וויטאריא ווינבערג

פראגראם:

איטאליענישע לידער:
1 פוזעטי — פאסטארי
2 קאמשיני — שטארידי

שפאנישע לידער:
3 מקויקרא — טעקווירא
4 גאלעיא — גראנאדינאס

אפערן-אריעס:
5 ווערדי — טראוויאטא
6 ראסיני — סיגארא
7 פראלאג פון פאיאצע

העברעאישע לידער:
8 אחיאן — הלומי
9 שלאנסקי — לילת בכנפן
10 ענגעל — אומרים יש נא ארץ

פאפולערע פאלעסטינא-לידער:
11 גראלאוו — גמל
12 נארדי — איומה
13 נארדי גינה

יודישע פאלקס-לידער:
14 ליאוו — א דורעלע
15 מילנער — אין חדר
16 ליאוו — קדיש

בילעטען פון 1 ביז 5 זל. אין קאסע פון פילהארמאניע.

בעשטעטיגט דעם סטאטוט פון דער תבואה און סחורה-בערזע אין לאדז

(אג) דאס האנדעלס-מיניסטעריום האט צוגע-שיקט דעם בעשטעטיגטען סטאטוט פון דער תבואה-און סחורה-בערזע אין לאדז.

באנק-פאלסקי נעהמט אן צו דיסקאנטירען 3-חדשים'דיגע וועקסלען

(אנ) ווי עס מעלדעט אונז די דירעקציע פון דער לאדזער אפטיילונג פון דער באנק פאלסקי, וועט פון היינטיגען טאג די באנק פאלסקי אננעה-מען צום דיסקאנטא וועקסלען אויף א דריי-חדשים-דיגען טערמין.

שטרייק אין דער לאדזער גלאז-הוטע

(2) אזוי ווי די דירעקציע פון דער איינאיינ-ציגער היגער גלאז-הוטע „נע-הא" (נאווא 18–20) האט געהאט בדעה צו רעארגאניזירען די ארבייט אויף אזא אופן אז דער ארבייטס-לוין וואלט געמוזט פערקלענערט ווערען, האבען נעכטען די ארבייטער — אין דער צאהל פון 300 מאן — געווארפען די ארבייט.

איבערגעפאהרען א יודישען יונגעל

(א) אויף זשגאווסקא גאס איז נעכטען אי-בערגעפאהרען געווארען דורך אנ'אויטא דער 15-יאהריגער יצחק ראמארין (פון נאווא-זארזשעווסקא 13).

פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט ערשטע הילף.

דער שאפער יוזעף קאלאדזשיעטשיק ווערט צוגעצויגען צו פעראנטווארטליכקייט פארן אום-פארזיכטיגען פאהרען.

צי דארף א כאלופניק אויסקויפען א פאטענט?

וויכטיגער אורטייל פון געריכט

נישט געקוקט דערויף וואס לויט'ן געזעץ איז א כאלופניק בעפרייט פון אויסקויפען א פאטענט און פון צאהלען אומזאץ - שטייער, פאדערן כסדר די שטייער - אמטען פון די כאלופניקעס, אז זיי זאלען בעזיצען די געהעריגע פאטענטען. אין נעגענפאל שטעלען זיי צונויף א פראטאקאל און לייגען ארויף א שטראף. לעצטענס איז אבער פארגעקומען א פאל פון העכסטער פרעצעדענטאלער בעדייטונג, וועל-כער איז עלול ארייינצוברענגען א גרינדליכע ענדע-רונג אין דעם פרט.

אין סעפטעמבער ד. י. האט דער אכטער שטייער-אמט געמאכט א פראטאקאל און בעשטראפט דעם שניידער - כאלופניק ה' שלמה זשולטי, נאווא-מיעיסקא 11 פאר ארבייטען מיט 6 ארבייטער נים האבענדיג א פאטענט פון 7-טער קאטעגאריע.

דער שניידער-כאלופניקעס-פעראיין, פילסודסקי 12, האט די דעציזיע פון שטייער-אמט פערקלאגט אין געריכט. דער פראצעס איז פארגעקומען אין לאדזער קרייז-געריכט דעם פערגאנגענעם מיטוואך-אדוו. ווייצמאן האט פערטיידיגט דעם שטאנדפונקט פון כאלופניקעס-פעראיין.

דאס געריכט האט ארויסגעטראגען א פסק, אז א כאלופניק דארף נישט אויסקויפען קיין פאטענט און דעם בעשולדיגטען בעפרייט פון יעדער שטראף.

די פוילישע עקספארטערען און די קאנטינגענטען אין פראנקרייך

(אג) אין שייכות דערמיט, וואס היינטיגע וואך דארפען זיך ווידער אנהויבען אונטערהאנד-לונגען מיט פראנקרייך וועגען נייע קאנטינגענטען פאר פוילען, מאכען די היגע עקספארטערען אויפ-מערקזאם אויף דער נויטווענדיגקייט פון טיילען די קאנטינגענטען. ביז-איצט האבען די קאנטינגענטען פערפליכטעט פאר פראנקרייך ווי אויך פאר די פראנצויזישע קאלאניעס ווי אלזשיר און טוניס. פאר די היגע עקספארטערען איז עס געווען זעהר נישט בעקוועם שוין דערפאר, וואס אין די קא-לאניעס איז חל א 15-פראצענטיגער צאל אויף סחורות, דאגעגען אין פראנקרייך — 22 פראצענט.

עס איז דעריבער גאנץ אפט געשעהען, אז סחורות. וואס זענען געווען בעשטימט פאר די פראנצויזישע קאלאניעס, זענען געשיקט געווארען קיין פראנקרייך און פון דארט ערשט אין די קאלאניעס, אזוי ארום איז צוגעגאנגען איבריגע קאסטען. די היגע עקס-פארטערען האפען, או די מאסגעבענדע פאקטארען וועלען בעת די איצטיגע אונטערהאנדלונגען מיט פראנקרייך, אין וועלכע עס וועט זיך בעטייליגען מצד דעם פוילישען האנדעלס-מיניסטער — וויצע-מיניסטער דאלעזשאל נעמען אין אכט די פאדערונ-גען פון די עקספארטערען.

די סבות פון דעם שלעכטען צושטאנד פון די שאסעען און וועגען

אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע

אין צוזאמענהאנג מיט דער קריטיק אויף דעם צושטאנד פון די שאסעען און וועגען אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע, אין וועלכע ס'זענען געמאכט געווארען פארווארפען אויפ'ן אדרעס פון דער וואיעוואדזטווע און דער קרייז-פערוואלטונג איבער די וועגען, אז זיי האבען נישט קיין גע-ניגענדע אויפזיכט, מאכט דער וואיעוואדישער אמט אויפמערקזאם:

די וועגען אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע זענען לעצטענס בעשעדיגט געווארען. א גאנצע רייה בריקען וואלטען געדארפט איבערגעבויט ווע-רען. די דאזיגע ארבייטען טרעפען אבער אן אויף גרויסע שוועריגקייטען, דאס איז צוליב דעם קריזיס. די הכנסות אויף דעם צוועק זענען מינימאלע. די איצטיגע סיטואציע האט דערום גורם געווען צו דער געשעפטער לאגע.

די שטאטישע אויפזיכטס-מאכט האט נישט פערנאכלעסיגט איהרע אויפגאבען און בעמיהט זיך כסדר וועגען קרעדיטען צו דעם צוועק.

די פארוואלטונג, וואס איז אלוא צוגעשרי-בען געווארען דעם וואיעוואדישען אמט, זענען נישט קיין בערעכטיגטע, נישט אפשאצענדיג דערביי די איבערגעגעבענע ארבייט פון דער שאסע-אויפ-זיכטס-מאכט אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע.

פעלץ-ווארען

קען מען קויפען אמביליגסטען און אויף די בעקוועמ-סטע בעדינגונגען נאר ביי דער לאנגיעהריגער פירמע

L. B. FEFER, Wschodnia 42, tel. 178-04

בעמערקונג: די קירזשנער-ווערקשטעל געפינט זיך אויפ'ן ארט. די ארבעט ווערט אויסגעפיהרט פינקטליך און רעעל.

יודיש טעאטער
„פילהארמאניע"
נארוטאוויטשא 20.
אנפ.: א. בעזמאן און א. שטאכפעדער

די בעליבטע סוב שטין

רעגינא צוקער

בעריהמטער ארטיסט

הערמאן פענגשטייז

מיט'ן גאנצען אויסגעצייכענטען אנסאמבל.

היינט, ד. 21-טן, 9 אוונט

5. פאפול. פארשטעלונג

פרייזען פון 50 גר. ביז 1.70 1-טע רייה

צום לעצטען מאל

די זעהר אויסגעצייכענטע קאמעדיע מיט געזאנג און טאנץ — דער

געקויפטער חתן

אין 3 אקטען פון קאלמאנאוויטש

הויפטראלען: דבורה—רעגינא צוקער; מאטקע—הערמאן פעניגשטיין

נאך דער פארשטעלונג הרעטען אויף נאר 1 מאל דאס בעריהמטע ענגלישע מאנק-טריא

לואיס לואיסאף

אין פערשידענע אקראבאטישע טענץ

מארגן, מיטוואך—6-טע פאפול. פארשטעלונג פון 50 גר. ביז 1.70 זל.

א האריז, וואס בענקט

אין 3 אקטען. פרטים מארגן.

בילעטן צו בעקומען אין פילהארמ.-קאסע

פרוי אונטער א מאטאציקעל

צובראכען א פוס און וואונדען אויפ'ן קערפער

(2) אויף פעטריק. 92 איז די פרוי יוליאנא טושעטשאק (פעטריק. 84) איבערגעפאהרען גע-ווארען פון א מאטאציקל. ביי דער איבערגעפאה-רענער פרוי איז צובראכען געווארען א פוס און פערוואונדעט דעם גאנצען קערפער.

דער מאטאציקליסט לייבל טעמייער איז צו-געצויגען געווארען צו געריכטליכער פעראנטווארט-ליכקייט.

גנבות

(2) ביים שלאסער מרדכי ווייבערג (אל. 1. מאי 55) האבען גנבים צוגענומען שלאסער-אינ-שירים אין דער ווערט פון 800 זל.

אויף לימאנאווסקא 36, האט מען געגנב'עט דעם דארטיגען איינוואוינער יוסף ווילאנד.

גנבות זענען אויך בעגאנגען געווארען ביי: זאפיא קוץ (וואקא 15), עדוארד העגער (זאמענהאף 17). זעלמאן באוהאלא (נייע טארגאווא 34) און ביי יוזעף סקלעפאווסקי (בעדנארסקא 10).

א זעלבסטמארד

(א) נעכטען האט אויף מאלינאווע 45 אויס-געטרונקען א גרעסערע דאזע יאדינע די 19-יאה-ריגע העלענע וואלפרעק.

פאגאטאוויע האט זי אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

די סבה — פערפיהרטע ליבע.

ביורא „פאוויערניק"

דער בעקאנטער באנקאוויעץ ה' יאן קוסטא-שיק האט געעפענט אין לאדז, אויף קילינסקי גאס 61, א ביטעס-ביורא א. נ. „פאוויערניק". דאס ביורא ערלעדיגט פל'ערליי ענינים, ווי שטייער-ענינים, אדמיניסטראטיווע, געריכטליכע, מיליטערי-שע, היפאטעטישע, איבערזעצונגען, איבערשריי-בונגען אויף שרייב-מאשין, רעקורסען אין אלע אמטען, פערמיטלונג ביים דינגען לאקאלען א.א.וו.

דאס ביורא איז טעטיג פון 9 פריה ביז 7 אבענד.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער - שוועכע. אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 8–2 און פון 5– 9אוונד.

בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

ר. איזראעל

משפחות אין פלאמען

סענסאציאנעלער ראמאן

פון יודישען פאמיליען-לעבען

(25

דידל האט אפילו געהערט דעם פלוסק פון וואס-סער בעת מרים איז דארט אריינגעשפרונגען און איידער ער האט זיך נאך אריענטירט וואס ער דארף צו טון. האט ער פון דערווייטענס געזעהען, ווי אויך דער אונבעקאנטער יונגערמאן האט אויסגעטון דעם מאנטעל און געשפרונגען אין וואסער.

דידל איז צוגעלאפען צום ארט, וואו די שרעק-ליכע סצענע איז פארגעקומען, ער האט נאך בע-וויזען צו זעהען ווי דער יונגערמאן בעמיהט זיך ארויסצוראטעווען מרימען, וואס א מיגוע האבען זיי זיך אבער דערווייטערט פונ'ם ארט, וואו דידל איז געשטאנען און באלד האט ער זיי בײדע פערלוירען פון אויג, דידל איז גרייט געווען אויך זיך צו ווארפען אין וואסער, אמער ער האט נישט געזעהען קיין זין דערפון, שווימען קען ער נישט און שפרינ-גען אין וואסער וואלט געווען גלייך צו זעלבסט-מארד.

דידל איז אוועקגעלאפען פון דעם שרעקליכען ארט, ער האט זיך ארומגעקוקט, צי קיינער האט איהם דא נישט בעמערקט און איז געווען דעצידירט צו לויפען אין דער ישיבה אריין, זיך אוועקזעצען לער-נען און פערגעסען וואס דא איז פארגעקומען.

— סיי ווי סיי האט דידל זיך געטראכט קען איך דא גאר נישט העלפען און אליין קען איך אריינגעצויגען ווערען אין אן אומאנגענעהמע גע-שיכטע.

דער גאנצער ענין האט איהם אנגעהויבען נישט געפעהלען צו ווערען, ווי קומט דאס מרים אהער אזוי בעצייטענס? פארוואס זי איז עפעס פערפאלגט געווארען דורך א יונגערמאן, וועלכער האט זי אזש געטריבען צו זעלבסטמארד? זאל דאס אמת זיין, וואס מרים האט איהם בעטען גע זאגט, אז זי האט שוין א חתן? אויב יא, איז דער דאזיגער יונגערמאן געוויס איהר חתן, אבער וואס פארא שרעקליכע זאך איז צווישען זיי פאר-געקומען?

דאס הארץ איז איהם פערקלעמט געווארען, ווען ער האט זיך דערמאהנט אן דער סצענע ווען מרים איז אריינגעשפרונגען אין טייך, ער איז שוין איצט געווען אין מיטען שטאט און האט בער-שלאסען, נישט קוקענדיג אויף די צרות וואס ער קען דערפון האבען, אימיצען צו דערצעהלען אלץ וואס ער האט געזעהען.

אבער וועמען זאל ער דאס דערצעהלען, הער וועט דערפון כאטש פערשטעהען אין ווארט? ער האט שוין גארנישט געטראכט וועגען די פאלגען און איז געלאפען צוריק אין דער וואוינונג פון רב, כדי דארטען צו טרעפען רחלע די רביצין און איהר דערצעהלען אלץ וואס איז פארגעקומען אויף דער בריק בעבען טייך.

גראד איז די רביצין דעמאלט אנגעקומען נאכ-דעם ווי זי האט שוין געזעהען אין וואס פארא צושטאנד מרים איז אהיימגעבראכט געווארען.

— וואס ביזט דו עפעס אזוי פערשוויצט, דידל, דו אטעמסט דאך קוים, וואו ביזט דו געווען אזוי פריה און וואס ביזט עפעס אזוי געלאפען?

די רביצין האט דאס אלץ געזאגט מיט א טאן פון א מאמען, וועלכע ציטערט פאר איהר קינד און אפילו נישט געווארט אויף קיין ענטפער, אויף די פיל פראגען, וואס זי האט געשטעלט דוד האט אבער א"אפגעלאזען די אויגען און נישט דרייסט אנגעהויבען

— רביצין, איך האב אייך עפעס וויכטיגעס צו דערצעהלען.

— וואס איז פארגעקומען? האט די רביצין דערשראקען געפרעגט, געטריבען פון א שלעכטע פארגעפיהל

— עפעס שרעקליכעס איז געשעהען, רביצין, איך האב געזעהען...

— וואס האסט דו געזעהען? זאג-זשע שנעל, דידל וואס איז געשעהען?

— רביצין, איך האב געזעהען מרימען...

— מרימען? וואס דיר וועט איינפאלען, וואו און ווען האסט די געקענט זעהען מרימען

— היינט פארטאגס, ער'שט נישט לאנג האב איך זי געזעהען

רחלע האט ברייט געעפענט די אויגען

— איז דאס מעגליך? צי רעדט ער פון היץ? די רביצין האט נישט געוואלט ארויסווייזען דידן ווי שטארק זי איז אינטערעסירט אין דעם דאזיגען ענין, אבער זי האט זיך דאס באלד געמוזט דער-וויסען.

— נו, דערצעהל שוין דו נארישער בחור, וואו האסט דו דאס היינט פארטאגס געזעהען מרימען און וואס האט דיך אזוי שטארק פעראינטערעסירט.

— איך האב געזעהען מרימען ביים טייך, אויף דער בריק

— און ווייטער? האט שוין די רביצין געפרעגט מיט מעהר נייגיריקייט

— ווייטער איז געשעהען עפעס שרעקליכעס, האט דידל געענדיגט מיט אויפרעגונג, ווייטער האב איך געזעהען, ווי מרים שטעלט זיך אוועק און קוקט אויפ'ן וואסער... באלד איז געקומען צו לויפען עפעס א יונגערמאן, וועלכער איז צו גלייך צו מרימען... זי האט נישט געווארט ביז דער יונגער-מאן וועט צו איהר צולויפען, נאר האט זיך ארויפגע-שטעלט אויף דער בארייער און איז אריינגעשפרונ-גען אין וואסער... באלד האט אויך דאסעלבע גע-טון דער יונגערמאן... איך אליין בין אויך צוגע-לאפען צו דעם ארט, וואו די שרעקליכע סצענע איז פארגעקומען, אבער איך האב מער גארנישט גע-קענט זעהען, ביידע זענען מיר פערשוואונדען גע-ווארען פון די אויגען

דידל האט איצט געקוקט אויף די רביצין כדי צו בעמערקען וואס פארא איינדרוק זיין דער-צעהלונג וועט מאכען אויף דער רביצין, וועלכע איז אבער געווארען שטארק דערציטערט, אבער קיין איבריגע ערצייטערונג האט מען אויף איהר נישט בעמערקט

— רביצין, האט דידל זיך שיער נישט צוויינט, ס'איז דאך מעגליך, אז זי איז דערטרונקען געווא-רען, פארוואס טוט איהר נישט עפעס דערצו

די רביצין האט זיך צולאכט,

— ווי א נאר דו ביזט נאך בחור, איך שטעל מיר פאר וואס דו האסט געזעהען, דאס איז דאך אזא שטיפעריי, זי באדט זיך יעדען טאג איבערפריה אין טייך

— אבער זי איז דאך אריינגעשפרונגען אין וואסער אין די מלבושים, און דער יונגערמאן...

— דו ביזט נאך א נאר און דאס איז אלץ, מרימען איז גארנישט געשעהען, איבריגענס איז דאס נישט דיין עסק, גיה לערנען, דערצעהל וועגען דעם קיינעם נישט און מיש זיך נישט מעהר נישט אין דיינע עסקים.

(פארטזעצונג קומט).

מעמאריאל וועגן פערקלענערן דירה-געלט

ווערט שוין די טעג איבערגעגעבן דער רעגירונג און די סיים-קלובען

צום לאקאטארען - פעראיין (וואלטשאנסקא 27) איז נעכטען אנגעקומען א ידיעה, אז דער מעמאריאל וועגן פארקלענערן דאס דירה-געלט, וועט די טעג אפגעגעבן ווערן דער רעגירונג און די סיים-קלובען. צום איבערגעבן דעם מעמאריאל, איז אויך איינגעלאדען געווארען דער לאדזשער לאקאטארען-פעראיין.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, איז נעכטען אין לאקאטארען-פעראיין פארגעקומען א קאנפערענץ, אויף וועלכער ס'איז געוועהלט געווארען א דעלעגאציע.

זעלבסטמארד פון א 19-יעהריג דינסטמעדל

די סבה — א טראגישע ליבע

(2) אין ליכטענשטיינס וואוינונג (ציגעל-גאס 17), איז געפונען געווארען דער טויטער קערפער פון דעם 19-יעהריגען דינסטמיידעל פעליציא סטאנקעוויטש, וועלכע איז בעגאנגען זעלבסטמארד דורך אויפדרעהען דעם גאז-קראן.

ביינאכט האט זי אויפגעבראכען דאס שענקעל וואו ס'געפינט זיך דער גאז-זייגער און אויפגעדרעהט דעם קראן. דער דאקטאר פון דער פאגאטאוויע האט נאר געקענט פעסטשטעלען דעם טויט.

די סיבה איז א טראגישע ליבע. דאס שטעלט פעסט, א בריף, וואס מ'האט ביי איהר געפונען.

זיצונג פון ציוניסטישען קאמיטעט

אונטערן פארזיץ פון דעפ. ד"ר ראזענבלאט איז פארגעקומען א זיצונג פון ציוניסטישען קאמיטעט.

צוערשט ווערען אויסגעהערט קאמוניקאטען פון סעקרעטאריאט: 1) וועגען די פרעקווענץ אויף די פארלעזונגען פון דער פאלקס-אוניווערזיטעט און וועגען פלאן פון די רעפעראטען אויף די באהענגטע סעט צווייטע וואכען, 2) וועגען שטארקע פונאנדערוואוקס פון די העברעאישע אוונט און נאכמיטאג-קורסען, אויף וועלכע עס זענען שוין איצט טעטיג 15 גרופען פאר אנפענגער און פארטגעשריטענע (די קורסען קומען פאר אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, אין „אגודת ציון" אין אלטשטאט און אין „בני ציון" אויף גייערס מארק). היינטיגע וואך וועלען געעפענט ווערען נייע גרופען פאר אנפענגער, 3) וועגען דער ענטוויקלונג פון דער בייער ציוניסטישער אפטיילונג אויף אלטשטאט א. ב. „אגודת ציון".

עס ווערט אויך בעשלאסען צו שענקען בעזונדערע אויפמערקזאמקייט דער העברעאישער שול „יבנה" און בעאויפטראגען מעהרערע מיטגלידער פון קאמיטעט צו בעטייליגען זיך אקטיוו אין איהר פערוואלטונג.

מיט צופרידענהייט ווערט גענומען צו קענטעניש אז די מיטגלידער - ווערבירונגס-אקציע, וואס איז פארגעקומען פערגאנגענע וואך, האט געהאט א געהעריגען ערפאלג. עס ווערט בעשלאסען פארטזעצען די דאזיגע אקציע מיט דער בעטייליגונג פון ציוניסטישען קאמיטעט.

אין צוזאמענהאנג מיט'ן בעשלוס צו פערשטארקען די ציוניסטישע אויפקלערונגס- און פראפאגאנדא-ארבייט ווערט נאמינירט א קאמיסיע, וועלכע דארף אויסארבייטען א געהעריגען ארבייטס-פלאן.

עס ווערט פארטגעזעצט די דעבאטע וועגען דער שטעלונג פון די ציוניסטישע פערטרעטער אין דער יודישער קהלה און עס ווערען אנגענומען געהעריגע בעשלוסען.

ה' רומקאווסקי רעפערירט וועגען זיין בעזוך אין קבוץ הכשרה „ביל"ו" פון „החלוץ המרכזי" און די מיטגלידער פון ציוניסטישען קאמיטעט פערפליכטען זיך צו שאפען ארבייטס-פלעצער פאר די חלוצים פון די עקזיסטירנדע הכשרה קבוצים.

נאכדעם ווי עס ווערט נאך אפגעגעבען א בעריכט פון דער היי-יעהריגער שקל-אקציע, ווי אויך פון דער 2-טער ארץ-ישראל-לאטעריע איינגעארדנעט דורך דעם ציוניסטישען צ. ק. ווערט די זיצונג געשלאסען.

א גנב פערראט נישט זיין חבר,

ווען אפילו יענער שיסט איהם א קויל אין קאפ אריין...

(2) נעכטען ארום 4 פארטאג, זענען אויף דער לאגעווניצקא גאס צוויי פערשוינען מיט רעוואלווערען אין דער האנד בעפאלען אן אדורכגעהער, אויסשיסענדיג אין איהם עטליכע מאל, איז ער אניידער געפאלען אויף דר'ערד בעגיסענדיג זיך מיט בלוט.

דער פאליציאנט, וואס איז אנגעקומען, האט נאך בעמערקט אנטלויפען די אנפאלער, צוליב דער פינסטערניש, איז אבער נישט מעגליך געווען זיי נאכצויאגען.

דעם פערוואונדעטען האט די פאגאטאוויע געגעבען הילף אין 3-טען פאליציי-קאמיסאריאט, ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, איז דער פערוואונדעטער דער 21 יעהריגער אלבין באנאשיק, פון סטרומיקאווא 15. ער האט פאר קיין פאל נישט געוואלט זאגען, ווער ס'זענען די אנפאלער'ס, בעמערקענדיג, אז ער ווייסט גענוי ווער זיי זענען, וועט ער זיך שוין אליין מיט זיי „אפרעכענען".

ווי מ'איז זיך משער, איז דאס אן אנרעכענונג פון גנבים.

טשענסטאכאווער „פעקל-נעמערס"

בעקומען אין לאדז צו 6 חדשים תפיסה

(2) דער האנדעלס-קאאפעראטיוו אין טשענסטאכאו איז זייט א לענגערע צייט געשטאנען אין האנדעלס-בעציהונגען מיט די לאדזשער סוחרים הערש מיראנץ און זיסקינד שמולקעוויטש.

דעם 1-טען פעברואר ד. י. זענען קיין לאדז געקומען די בעזיצער פון דעם טשענסטאכאווער האנדעלס-קאאפעראטיוו שינקארסקי און ווראנאוויטש כדי ביי די א. ד. סוחרים צו נעמען א פריש „פעקל", דערביי האבען זיי ערקלערט, אז די לעצטע וועקסלען זענען שוין אויסגעקויפט געווארען, און האבען אויסגעשטעלט נייע וועקסלען.

ווי ס'האט זיך אבער שפעטער ארויסגעשטעלט, זענען סיי די ערשטע און סיי די לעצטע וועקסלען פראטעסטירט געווארען.

נעכטען זענען אברהם פייוועל שינקארסקי און דוד ווראנאוויטש דערפאר פער'משפט געווארען צו 6 חדשים תפיסה. דאס געריכט האט אנגעווענדעט די אמנעסטיע, צוליב וואס די שטראף איז זיי געשענקט געווארען.

די נייעסטע פערפומען
און אלערליי
אין- און אויסלענדישע
קאסמעטיק
עמפפעהלט
צו קאנקורענץ-פרייזען
די מאדערנסטע פערפומעריע
פאר אנגראסיסטען — ספעציעלער ראבאט
J. DRUKIER
ZAWADZKA 5, TELEFON 175-92
הורט און דעטייל!

טעאטער „סקאלא", שרודמיעסקא 15.
„די יודישע באנדע" פערלאזט לאדז!!
לאדז! אייערע באליבטע באנדיטען:
חנה גראסבערג, ראזא גאזעל, לאלא פאלמאן, זישע סאץ, דוד לעדערמאן, מ. אפענהיים, ב. שווארצשטיין און רעזשיסער יצחק נאזשיק
געזעגנען זיך מיט אייך!
לעצטע 6 געזעגענונגס-פארשטעלונגען
היינט, דינסטיק, 9 אוונט
די וועלט שאקעלט זיך!..
דאנערשטיק לעצטע פאפולערע פארשט. טאנצט יודעלעך טאנצט

דאס איינפיהרען שטראפען פאר נישט פיהרען ביכער

וועט נישט אפגעלעגט ווערען

א גאנצע רייה ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס בעמיהען זיך ביי דער מאכט, אז מען זאל פראלאנגירען דאס איינפיהרען דאס געזעץ פון שטראף קאדעקס אז יעדער האנדעלס-מענש, זאל מוזען פיהרען בוכהאלטעריע, אויב ער פיהרט נישט קיין בוכהאלטעריע ווערט מען פער'משפט ביז זעקס מאנאטען טורמע.

די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס ווייזען אן, אז אזעלכע קרעמער ווי פירטע קאטעגאריע, און קליינע האנדווערקער פון 8-טע קאטעגאריע קענען בכלל נישט פיהרען קיין בוכהאלטעריע, ווייל דאס זענען ארימע מענשען, וואס פיהרען א קליינעם נישטיגען האנדעל.

אין אלגעמיין פערלאנגט מען, אז מען זאל אבלעגען די שטראף-איינפיהרונג פאר נישט פיהרען בוכהאלטעריע, ביז מען וועט איינפיהרען דעם נייעם האנדעלס-קאדעקס, אין נייעם האנדעלס-קאדעקס וועט זיך געפונען א רייה פאראגראפען וועגען האנדעלס-ביכער און בוכהאלטעריע פאר סוחרים.

ווי מיר דערוויסען זיך פון קאמפעטענטע קרייזען וועט מען נישט פראלאנגירען דעם שטראף-קאדעקס בנוגע די שטראף פאר נישט פיהרען בוכהאלטעריע. יעדער סוחר מוז דורכאוס איינפיהרען ביכער אדער פעראיינפאכטע בוכהאלטעריע. ווי מיר דערוויסען זיך, וועט אין נייעם האנדעלס-קאדעקס נישט ווערען געענדערט די פראגע, וועלכע און וואסערע ביכער מע דארף פיהרען, עס וועט ווייטער בלייבען אזוי ווי עס איז אנגענומען אין געזעץ, וועגען פעראיינפאכטע בוכהאלטעריע.

א וויספיאנסקי יובל-קאמיטעט

געגרינדעט אונטער'ן פראטעקטאראט פון וואיעוואדע יאשטשאלט אין לאדז

אונטער'ן פראטעקטאראט פון וואיעוואדע יאשטשאלט, האט זיך אין לאדז געגרינדעט א וויספיאנסקי יובל-קאמיטעט. אין קאמיטעט זענען אריין די אנגעזעהענסטע פערזענליכקייטען פון דער לאדזער געזעלשאפט.

היינט פארלעזונג פון ד"ר וו. פאלעק

היינט, דינסטאג, אוונט קומט פאר אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע (שרודמיעסקא 29) א פארלעזונג אין דער פוילישער שפראך פון ד"ר ווילהעלם פאלעק אין צוזאמענהאנג מיט'ן 25-טען יאהרצייט נאכ'ן טויט פון סט. וויספיאנסקי. דער חשוב'ער פרעלעגענט וועט רעפערירען איבער וויספיאנסקיס ווערק „די חתונה".

„די יודישע באנדע"

פערלאזט לאדז!

ווי מיר ווערען געוויר, פערענדיגט „די יודישע באנדע" איהרע פארשטעלונגען אין טעאטער „סקאלא" און פערלאזט די טעג לאדז. ס'ווערען געגעבען די לעצטע 6 פארשטעלונגען.

היינט געהט „די וועלט שאקעלט זיך!".

דאנערשטאג די לעצטע פאפולערע פארשטעלונג „טאנצט יודעלעך טאנצט".

אין יודישען טעאטער „פילהארמאניע"

היינט ווערט געשפילט צום לעצטען מאל די זעהר אויסגעצייכנטע קאמעדיע מיט געזאנג און טענץ „דער געקויפטער חתן" מיט רעגינא צוקער און הערמאן פעניגשטיין אין די הויפטראלען. די פרייזען זענען פאפולערע פון 50 גר. אן.

נאך דער פארשטעלונג טרעטען אויף דאס בעריהמטע טאנץ-טריא לאיס לאיסאף אין פערשידענע אקראבאטישע טענץ.

קירזשנער - אטעליר „אלאסקא" און ל. זוסמאנעק

די קירזשנער-פירמע ל. זוסמאנעק עקזיסטירט שוין אין לאדז זייט 2 יאהר, זייט אזא לאנגע צייט האט ה' זוסמאנעק זיך בעקאנט געמאכט אלס איינער פון די סאלידסטע פאכמענער, סיי מיט זיין רעעלקייט און סיי מיט זיין זארגפעלטיגען אויספיהרען יעדעס שטיקעל ארבייט — האט ער געוואונען דעם גאנצען צוטרוי פון זיינע צאהלרייכע קליענטען. אגב דארף מען בעמערקען אז א זוהן פון ה' זוסמאנעק איז נאכ'ן ענדיגען א ספעציעלע קירזשנער-שולע אין פאריז צוריקגעקעהרט און פיהרט אויס אלע זעמטליכע פעלץ-ארבייטען לויט'ן לעצטען ווארט פון קירזשנער-קונסט. דער לאגער איז פערזעהן מיט א רייכען אויסוואהל פון אלערליי פעלץ-ווארען.

צום אויפטריט פון וועלט-בעריהמטען יודישען באריטאן וויטאריא וויינבערג

אין „פילהארמאניע"

א גרויסער אינטערעס האט ארויסגערופען אין די יודישע געזעלשאפטליכע קרייזען דער איינציגער אויפטריט פון וויטאריא וויינבערג, דעם וועלט-בעריהמטען יודישען זינגער פון דער קעניגליכער אפערע אין רוים און פון מיילענער „לא סקאלא". נישט קוקענדיג דערויף וואס ער איז נאך זעהר יונג האט זיך שוין וויינבערג קונה שם געווען אין דער ברייטער מוזיקאלישער וועלט אלס איינער פון די גרעסטע זינגער פון אונזער דור.

די קאריערע פון וויטאריא וויינבערג איז אויך איינע פון די מערקווירדיגסטע, וואס א זינגער בכלל און א יודישער בפרט האט דורכגעמאכט. ביז 20 יאהר האט ער געלערנט אין דער ישיבה „חיי עולם" אין ירושלים. א לענגערע צייט איז ער געווען שוחט אין איינער פון די גרעסטע יודישע קאלאניעס אין ארץ ישראל. זיין אמביציע איז געווען צו ווערען חזן אין ירושלים.

איינינע יאהר געזאנג-שטודיום אין איטאליען האבען ארויסגעפיהרט וויינבערגן אויף אנדערע וועגען. זיין שטימע נעמט אויס און ער ווערט אנגאזשירט אין די גרעסטע איטאליענישע אפערעס, פון וועלכע ער ווערט איינגעלאדען אלס ערשטער באריטאן אין דער „סקאלא" אין מיילאנד.

דאס יודישע לאדז געדענקט נאך וויינבערגן פון זיינע פריהעריגע אויפטריטען און וועט אהן צווייפעל אויפנעמען דעם חשוב'ן בעריהמטען יודישען זינגער, וועלכער טרעט אויף דאנערשטאג, דעם 24 נאוועמבער אין לאדזער „פילהארמאניע" מיט א פערשידענארטיגען רייכען פראגראם.

ביי די „ווילנער"

אין קאמעראל-טעאטער, 1 מאי 2

צוליב דעם גרויסען ערפאלג פון „בונט אין אויסבעסערונגס-הויז" און צוליב דעם פערלאנג פון פובליקום ווערט געגעבען היינט נאך 1 מאל „בונט אין אויסבעסערונגס-הויז".

ראדיא-פראגראם

דינסטאג, דעם 22-טען נאוועמבער

11,40 טעגליכע פרעסע-איבערזיכט. 11,50 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט. 11,58 צייט-סיגנאל. 12,10 גראמאפאן-פליטען. 3,40 ווירטשאפט-ליכער קאמוניקאט. 3,55 ספארט-קאמוניקאט, רעפעראטען. 4,00 רעפעראטען. 4,30 גראמאפאן-פליטען, רעפעראט. 5,00 קאנצערט. 6.00 לייכטע מוזיק. 7,06 פערשידענעס. 7.20 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער, טעליעטאן, ראדיא-פרעסע. 8,00 פאפולערער קאנצערט, ספארט-ידיעות, ראדיא-פרעסע. 10.00 ליטעראריש פעליעטאן. 10,15 קאמעראל-קאנצערט. 10,55 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט. 11,00 טאנץ-מוזיק.

* * *

אויסלאנד

8,00 בוקארעשט — אראטאריום פון הענדעל. 8,00 בערן — סימפאנישער קאנצערט. 8,30 מיילאנד — אפערעטע. 10,40 דאווענטרי — אפערעטע.

היינט פרעכטיגע פרעמיערע! די פרעהליכסטע וואך פון אלע לאדזער! 2 שעה געלעכטער ביז טרערען! אונגעוועהנליכער פלאנטער פון ערצי-קאמישע סיטואציעס, און זארגלאזען הומאר, רופט ארויס דער שאמפאנער רעוויע פון הומאר!

געניאלער קאמיקער— דער קעניג פון הומאר

Harrold Lloyd

אין פאראמאונט'ס מייסטערווערק א. נ.

„קינא-מאניאק"

דאס איז די בעסטע מעדיצין, דאס איז א ווירקזאם מיטעל צום קריזיס, דאגות און זארגען. —:— אנהויב אין געוועהנליכע טעג 4.30 נאכמ. שבת און זונטאג 12.30.

הנחה-בילעטען זענען גילטיג אהן בעגרענצונגען. דער זאל איז גוט בעהייצט.

יעדער איינציגער האט זיך אי-בערציינט, אז פאר

מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או"וו צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 191-00.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידענע גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

Dr. med. **Haltrecht**

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און גשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאג און פון 5-9 אווענד. זונטאג פון 10-1 בייטאג.

Dr. med.

W. Eychner

אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

וואוינט איצט 4 צעגעלניאנא 4

(נעבן קינא „טשארי") טעל. 134-72

א טיכטיגער און אינטעליגענטער **יונגערמאן** פערהייראט, אביסעל בעקאנט אין דער אייזען-בראנזשע, ווערט געזוכט. צו ערפאהרען אין אדמ. פון „נייעם פאלקסבלאט". 4781

קליינע אנאנסען

1 זלאטי

אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייז פאסטענס

עס ווערט געברויכט א געזעל צו לעכער-שלייפען ביי קינרוס. גדאנסקא 18.

לאקאלען

א פלאץ צו פערפאכטען מיט שאפעס אין צענטרום שטאדט. צו ערפאהרען סקלאדאווא 30, פון 10 ביז 5 נאכמיטאג. 4789

ס'איז דא אוויקציגעבען א שטוב אויף פא-לודניאווא 40, וו. 38, זאלצמאן. 4787

קויף און פערקויף

א סאדע-וואסער-מאשין איין-פלומפיג גרויסע אין גוטען צושטאנד בילי‍ג צו פערקויפען. צו ער-פאהרען ביי אייזענבערג, וואולטשאנסקא 19.

צוליב אבריייזע צו פערקויפען אנ'עס-צימער און א גאבינעט-צימער אין גוטען צושטאנד. פיעט-ריקאווער 53, אין הו ף. 2-טער שטאק. 4786

פערשידענעס

פערקויפער-אגענטען, יועלכע ווילען מאלער-און פארבען-געשעפטען בעזוכען און פערשפרייטען אין דער בראנזשע ארטיקלען, קענען זיך מעלדען נאווא-טארגאווא 20, וו. 6. שפרעכשטונדען פון 1–3 נאכמיטאג. 4782

איך זוך א שטעל צו שלאפען אין א געשעפט געגען קלענסטען לוין. די בעסטע רעקאמענדאציעס אלס עהרליכער מענש. אפערטען אין אדמ. אונטער „עהרליכער מענש". 4785

Pracownia sukień. Szyję suknie pg. najnowszych modeli **od 5 zł.** Wykonanie pierwszorzędne! Południowa 20, m. 84.

זשלוזיען האלצערנע צו וויסטאוועס און פענ-סטער ארבייט אויס די מעכאנישע טישלעריי פאר לאדז און פראווינץ צו פאבריקס-פרייזען. באזשרנע 6, טעל. 242-16. 4794

ווערקשטעל פון שירמס און שפאציר-שטעקענס

ס. פייגענבוים,

לאדז, בארוטאוויטשא 19

עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען- און מענער-שירמס און שטעקנס צו האקורענץ-פרייזען.

נעמט אן אלערליי רעפאראטורען פון שירמס און שטעקנס

בוכהאנדלונג נ. בערלינסקי

לאדז, אלט-שטאט 12.

חודש פונם יודישען בוך, ארגאניזירט לויט דער איניציאטיוו פון יודישען פען-קלוב אין פוילען

אין דער ביליגער רשימה געהען אריין העכער 1000 פון די בעסטע ביכער, די וויכטיגסטע ווערק פון דער יודישער און וועלט-ליטעראטור פון די בעדייטענדיגסטע פערלאגען. הנחה ביז 90 פראצ. קומט און זעהט אדורך די רשימה פונ'ם ביליגען ביכער-פערקויף און איהר וועט זיכער עפעס קויפען. אלע ביכער זענען צו בעקומען אויך אין פראכט-באנד צום פרייז פון 1.50 גילדן.

„SANATO"

כירורגיש-וועכנעריז-אנשטאלט

אגראראווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאס

גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג

ד"ר מעד. ש. אייגער. ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מע רייטלער-סוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער

פרייז פון א געבורט

אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאסאוו כירורגישע אפטיילונגפון ד"ר מעד. מ. סאנטאר.

דר. מעד. בערמאן

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07.

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקה. מענער-שוועכע בעהאנדלונג א. סעקסועלע בעראטונג, נעהמט אן פון 8–11 פריה און פון 4–8 אווענד, זונטאג פון 9–1 בייטאג.

פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען

Dr. med **REICHER**

פאלודניאווא 28, טעל. 20193

ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג קינדערלאזיגקייט און סעקסועלע בעראטונגען

נעהמט אן פון 5 — 8 אוונט.

זונטאג און יום-טובים פון 9 — 1 בייטאג.

Dr. med.

M JAKUBOWICZ

Narutowicza 9, tel. 226-98

נעהמט אן פון 9 — 11 פריה און פון 4–8 אוו.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארמ.

בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Doktór
Łagunowski

Piotrkowska 70
i róg Traugutta
Tel. 181-83.

choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.

Gabinet Roentgeno-leczniczy.

Przyjmuje od 8[30] do 10, 1 — 2[30], od 6 do 8[30] w, w niedzielę i święta od 10—1.

Oddzielna poczekalnia dla pań.

ב' ילאנטען, גאלד, זילבער און לאמבארד קוויטען קויף איך און צאהל די העכסטע פרייזען בעזונ' שטעטס אויף לאכער אלדער ארט ביושוטעריע און גאלד-אויסארבייטונגען צו די ביליגסטע פרייזען מ. מיזעס לאדז פיעטריקאווער 30

DR. MED.

B. WINDZBERG

כירורגיע און פרויען-קראנקהייטען

אלעע 1-טער מאי 16

טעל. 123-48

עמט אן פון 1—2 און 5—8

ENGLISH

פארענגער און פארטא-געשיטענע. קאנווערס-ציע, ליטעראטור ערטיילט א פעהיגער פע-דאגאג, — אפערטען אין אדמיניסטר. פאר "Mir"

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט. אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרוים אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם פיס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנת דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטארבט. ספעציעל נאכ'ענע הייל בעהאנדלונגען אויסגעצייכנט גוט דורך הויכע פראפעסארען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר

דאקטאר בראכבינדער בעווייזען זיכער דאס שהערסטע און געפערליכסטע בראך. אויך פאר הויקערס, לייטונגען מיט הייל-גארטעלען און אפאראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאטס-פוס. ספעציעלע אינלאגען און די שיך קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע ארען. עמפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. ד"ר י. מאריש-לער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע. מיר נעהמען אויך אן פערזענליכע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין הארציגסטען דאנק דעם ה' דיר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 (פראנט, פארטער) פאר זיין מוסטערהאפטע אויספירונג פון אן ארטאפעדישען אפאראט פאר מיין 15-יעהריגען זוהן צו אן'אויסגעדרעהטען קרומ-ביין. איצט פיהלט ער זיך גוט, דאס פערקרומטקייט איז אינגאנצען געווארען בעזייטיגט.

ל. קארפאוויטש.

נאטעז-לעהרע, שטים-בילדונג און קונסט-געזאנג

לעקציעס צום ווינטער-סעזאן

די לעקציעס פון נאטען-לערנען, שטים-בילדונג און קונסט-געזאנג צום ווינטער-סעזאן האבען זיך

ביי **מ. דארגוזשאנסקי,** **אל. קאשטשושקי 57, וו. 18**

שוין אנגעפאנגען.

צוליב'ן קריזיס, זענען די פרייזען רעדוצירט.

דארפט נישט אוועק קיין אויסגעברענטע לעמפלען!

וויל פאר יעדע אלטע זשארובקע בעקומט איהר צוריק א גאראנ-טירט לעמפעל געגען צוצאהלונג — א העלפט פון פרייז. —

מ. זענדעל פלאץ וואלנאשטשי 9

(פראנט-געוועלב), רוג נאוואמיעסקא.

איך קויף אלטע זשארובקעס יעדען קוואנטום.

לעטשניצע

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

17 זגיערזשער 17,

טעלעפאן 116-33

ס'נעהמען אן דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטן, ד"ר גאלדשטיין-פאלאס, ד"ר יוסטמאן. ד"ר מ. קאנטאר, ד"ר ציעגע, ד"ר ראקאווסקי, ד"ר ראזענצווייג, ד"ר רוזשאנער, ד"ר וויינבערג, ד"ר סטופעל. צאהן-ארצט גראדזיענטשיק-קאראשיאווא

ווי אויך וויזיטען אין שטאט.

רענטגען-בעשטראלונגען, קווארץ, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, און ערצטליכע אנאליזען.

חדר „תורה ודת"

עם גן-ילדים

פל. וואלנאשטשי 6 (נייע שטאט)

מאכט בעקאנט דאס נאך א גרינדליכען רעמאנט ווערט דאס חדר צום נייעם שול-יאהר פולשטענדיג רעארגאניזירט און פערפולקאמט אויף אלע געביטען פון למודי קודש און למודי חול.

איינשרייבונגען פון נייע תלמידים אויפ'ן קומענדיגען שול-יאהר 1932/33 אין אלע מחלקות ווי אויך אין גן-ילדים (פרעבעל-שול) קומען פאר יעדען טאג פון 9–1 בייטאג.

עלטערן! פערשרייבט אייערע קינדער אין חדר „תורה ודת", וואו סווערט געלייגט גרויס אכט אויף דער ערציהונג און דרך-ארץ'דיגע אויפפיהרונג און ס'ווערט געלערנט דורך מלמדים ספעציאליסטען תורה ודרך ארץ און אלעס, וואס א יודיש קינד דארף צו וויסען!

קינדער פון 4 ביז 8 יאהר ווערען אהיים-געפיהרט דורך א ספעציעלען מענש.

צוליב'ן קריזיס — הנחה-פרייזען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוועז-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט לאסמעטיק.

— — טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — — פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר פאר קינדער און פרויען, זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג. — בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען

וויזיט 3 זל.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה פאר'ן טעקסט—18 גר. פריטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער ברייט 8 שפאלטען אין טעקסט—40 " " " " 60— " " 4 " נאכ'ן טעקסט—12 " " " " 18— " " 8 " אויבער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער. אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער בריט 8 שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס נאכפאלגענדע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

מאנוסקריפטען, וועלכע ענדערן נישט דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טאן פון די אנאנסן איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמינ. איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg   Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.